

Payí Poro Koriniyo ηweáyí nání ríwíyo eanínaríní.

Payí rína Jisasoyá síyikíyí aní yoí Koriniyo ηweagfáyí nání Poro ríwíyo nírírí eanínaríní. Aní apí Gíríkíyí píropenísíyo xwé bí imónínípiríní. Payí Poro Koriniyo ηweáyí nání xámi nírírí eanína nearíná díní níkínímóníro píraníní éfríxínírí mǎxí nurírí eaní nání emá bí nípwemáná enáná “Ayí nimóníro yarígíapí nání Taitaso síñwí nítwíniauiní ourowárimíní.” nítaiwirí uowárfagí Taitaso síñwí nítwínaumi nítbírí áwaní réníní uríníniginí, “Wí mǎxí joxí urínípimi dání ríxa nísaníro nero aiwí wí ‘Poro pípimi dání sekaxí nearípaxírfani?’ níríro aríkí yaríní.” Éníní uríagí nání Poro payí rína nírírí nearíná nítbení xwíyíá bí urírí mǎxí bí urírí xwíyíá xwíyíxá bí urírí nerí eaníniginí.

¹ Poroní —Nioní Goríxo wimónínípirimi dání Kiraisí Jisasoyá wáf wurímeiaríná woníríní. Nioní tíní negí níríxímeá Timotio tíní yawawi síyikí Goríxoyá imónígíá Koriniyo ηweagfáyíné tíní oyá ámá imónígíá Gíríkíyí aníyo wí e wí e ηweagfáyíné tíní nání payí rína nearí mónaparíníwí. ²Negí ápo Goríxo tíní Ámíná Jisasí Kiraiso tíní awaú wá seawianírí seyíné nítwayíroníro ηweapírí nání seaimíxírí éisixíní.

Xeaníní wímeáagí aí Goríxo ikíñwí umírínípirí náníríní.

³ Goríxo —O negí Ámíná Jisasí Kiraisomí xano imónírí oyá Íñwíáo imónírí enóríní. Omí yayí nítwirane seáyí e umíteyoaneyí. Wá wianarígíá ámáyo wímeaaríní nítbíní mǎkí ikínóríní. Ámá pí pípí nání díní sípí

wiarinjyoyo miñf ikijwfw umirarigfápi mfkf ikiño, ayf orini. ⁴O miñf ikijwfw neamirarinjfpa nene eni axfpi pí pí xeaninjf wímeáfyo miñf ikijwfw umiranfwa nani pí pí xeaninjf neámeána miñf ikijwfw neamirarinjfrini. ⁵Rfinjñf Kiraiso amáyo arirá owimniri nerfná wimeanjfpi nene eni ayá wí neámeaarini. E nerf aí xfo neaiñfipimi dáni Gorixo miñf ikijwfw ayá wí neamirarinjfrini. ⁶Xeaninjf none neámeáfpi, ayf seyfné seaerfkiemeaarane miñf ikijwfw seamirirane yanfwa nani neámeaarini. Miñf ikijwfw Gorixo neamirarinjfpi, ayf seyfné miñf ikijwfw seamiranfwa nani eni neamirarinjfrini. Nepa miñf ikijwfw seamirarinjwaéyfné enjánáyf, xeaninjf none xwámámf wiarinjwápa seyfné eni xeaninjf axfpi imóninjfpi xwámámf wipaxyfnérini. ⁷None re niyaiwiri njfá imóninjwini, “Rfinjñf none mearinjwápi seyfné eni axfpi mearigfáriní. Ayfnani Gorixo miñf ikijwfw neamirarinjfpa seyfné eni axfpi seamirarinjfrini.” niyaiwiri njfá nimónirane nani dijñf re niyaiwirane ikwmoarinjwápi sfkfkf onini, “Seyfné enj neánro pí pí seámeáfpi anani xwámámf niwiro ñweaprfáriní.” yaiwiarinjwápi sfkfkf onini.

⁸Negf nrixfmeáyfné, ayf rípi nani seararinjini. Xeaninjf none Esia pïropenisfyo ñweañána neámeanjfpi “Seyfné sini majfá oimónfpoi.” mïneaimónariní. Xeaninjf rfá tñf none enj neánirane aí xwámámf mïwipaxf imóninjfpi neámeági “Ari yanfwini?” niyaiwiriná “Rixa niïpeaniréwini?” yaiwiñwáriní. ⁹Ai, newaninjone “Enj eáninjwáonerfaní?” niyaiwirane dijñf miñwiráriní sa Gorixomi —O amá pegfáyf wiáfnimeaprfá nani wimixarinjorini. Omíni none dijñf uñwiráranfwa nani sfkwfá neainjpi neainjiginí. Sfkwfá neainjf api amá opisf añfyo dáni xwtrixf

aríá n̄iwimáná “R̄ixa p̄kípoyi.” rar̄iŋo r̄ixa “Awami p̄kípoyi.” ránán̄iŋf̄ neaiŋin̄igini. ¹⁰⁻¹¹ E ner̄i aí nene maŋf̄ umónan̄i nán̄i m̄imúropax̄f̄ imóniŋf̄ apimi dán̄i Gor̄ixo éf̄ neamín̄iŋf̄r̄ini. R̄f̄w̄f̄yo bi eni éf̄ neamín̄in̄f̄ár̄ini. “Ámi r̄f̄w̄f̄yo bi maŋf̄ umón̄ipax̄f̄pimi umónan̄iri yar̄f̄ná éf̄ neamín̄in̄f̄ár̄ini.” n̄iyaiwiri d̄iŋf̄ wikw̄f̄moar̄iŋwáwo seȳné none nán̄i r̄ix̄iŋf̄ n̄ineaur̄iyir̄iŋf̄pimi dán̄i ar̄ir̄á n̄ineair̄f̄ná anani éf̄ neamín̄in̄f̄ár̄ini. Gor̄ixo éf̄ neamín̄ar̄iŋagi n̄iw̄in̄róná re n̄iyaiwiro, “O ámá obaxene r̄ix̄iŋf̄ wur̄yar̄iŋwápi ar̄f̄á n̄ineair̄i nán̄i Porowami wá n̄iwian̄iri xean̄iŋf̄ w̄imeáf̄pimi dán̄i éf̄ umín̄iŋf̄r̄f̄ani?” n̄iyaiwiro none nán̄i omi yayf̄ wip̄r̄f̄ár̄ini.

Korin̄iyo ámi muŋf̄pi nán̄i áwan̄f̄ ur̄iŋf̄ nán̄ir̄ini.

¹² Ayf̄ rip̄i nán̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄inar̄iŋwini. “None naŋf̄ r̄f̄a wiŋwaniḡini? Sip̄i r̄f̄a wiŋwaniḡini?” yar̄iŋf̄ e nin̄tranená re yaiwinar̄iŋwini, “Gor̄ixomi m̄ix̄f̄dar̄iḡf̄ayo siyikw̄f̄ m̄in̄iŋf̄ nimón̄imáná wiirane omi p̄irán̄iŋf̄ nux̄f̄d̄ir̄f̄ná epax̄f̄pi nepán̄i wiirane nerane aiw̄i seȳné ayf̄ aŋ̄ipax̄f̄ e seaiŋwaniḡini.” yaiwinar̄iŋwini. Ayf̄ “N̄ijf̄á ámá wiḡf̄ d̄iŋf̄yo dán̄i imónar̄iḡf̄ápimi dán̄i mar̄f̄ái, Gor̄ixo wá n̄ineawian̄iri eŋf̄ six̄f̄ neaim̄ix̄iŋf̄pimi dán̄i ayo e wiirane seȳné aŋ̄ipax̄f̄ e seaiirane eŋwaniḡini.” n̄iyaiwin̄irane nán̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄inar̄iŋwini. ¹³⁻¹⁴ None seȳné nán̄i payf̄ near̄i n̄iseamónap̄ir̄f̄ná r̄f̄wam̄iŋf̄ seȳné f̄á n̄iroro n̄ijf̄á mimón̄ipax̄f̄pi near̄i w̄f̄r̄enapar̄iŋwámani. Sa r̄f̄wam̄iŋf̄ seȳné anan̄i f̄á n̄iroro n̄ijf̄á imón̄ipax̄f̄pi near̄i w̄f̄r̄enapar̄iŋwár̄ini. Agwi seȳné none e oyaneȳin̄iri near̄i w̄f̄r̄enapar̄iŋwápi nán̄i “Awa ayf̄ api nán̄i r̄f̄a yar̄iŋo?” n̄iyaiwiro x̄ixen̄i m̄ineaiwaiar̄iŋaḡf̄a

aiwi seyíné rípi epírta nání dñj seaikwímoḡwini. Ríwéná seyíné none yaríḡwápi nání “Awa ayf api nání regfawixini?” niyaiwiro none e oyaneyintri yaríḡwápi tñni xixeni neaiawipírta nání dñj seaikwímoḡwini. Seyíné “Porowa e yaníro nání regfawixini?” xixeni níneaiawirónáyf, sfá Áminá Jisaso weapináyimi none seyíné nání ayá wí mîx seameakfnanfápa seyíné ení none nání mîxf neameakfníptrárini.

¹⁵ Seyíné “Ayf neparini. Poro aga seáyí e oimónimintri payf neari mónapíḡmani. Sa nene nání ayo píraníḡ owimîximintri neari mónapíḡfani?” Seyíné anani e yaiwipír nání dñj níseaikwímorfná re yaiwiḡanigini, “Xámi seyíné tñj e nání níbirfná dñj síx bíau seamímómigini.” yaiwiḡanigini.

¹⁶ E niyaiwirfná ayf rípi yaiwiḡanigini, “Masedonia píropenisíyo nání nurfná seyíné tñjimaní xámi numáná ámi Masedonia píropenisíyo dání níbirí Judia píropenisíyo nání nurfná óf e dñj síx níga umfá nání bí niapífríxintri ámi seyíné tñj aximani bíimigini.” yaiwiḡanigini. ¹⁷ Nioni e yaiwiḡa enagi nání seyíné re ríniaiwiariḡoi, “Poro ‘E éimigini.’ niyaiwirfná dñj íkwíroayiri míxeaayiri nerí yaiwiḡfriti.” ríniaiwiariḡoi? “O ‘Rípi éimigini.’ niyaiwirfná sípí imónariḡpimi dání niyaiwiri nání sa dñj íkwírorí míxearí yaríḡorini.” ríniaiwiariḡoi? ¹⁸ Pí pí Goríxo raríḡpí dñj uḡwírarípaxípa xwíyfá none searíḡwápimi ení dñj uḡwírarípaxípi searíḡwanigini. Xwíyfá none searíḡwápi wí dñj íkwírorí míxearí yaríḡwámani. ¹⁹ Ayf rípi nání seararíḡini. Íwf Goríxoyáo, Kiraisí Jisaso —O nání nioni tñni Sairaso tñni Timotio tñni none wáf searíḡwáorini. O dñj íkwírorí míxearí yaríḡomani. Oweoi, xegf dñj niyaiwiri

ikwírófpi aníjñi ikwíroaríño enagí nání seararíñini. ²⁰ Goríxo símímanjyo dáníñíñí “E níseaiimfáriní. E níseaiimfáriní.” níriríná obaxí ráríñípi “Ayí neparíni.” yaiwianfáwá nání síwáníñí iníño, ayí Kiraisoríni. O e imóníño enagí nání Goríxomí seáyí e umeanfáwá nání yoparípi níñiranéná Jisasi Kiraisoyá yof rírane “Apí e imóníwínigini.” rírane yaríñwáriní. ²¹ Seyíné tñní none tñní níneneni Kiraiso tñní nawíni ikárinanfáwá nání síkíki neaomíxaríño, ayí Goríxo xewaníñoríni. Wáf raríñwápi nání nearípeano, ayí axoríni. ²² “Ayí oyárfani?” oyaiwípyiníri yaríñípa nene ení neaiñíriní. Xegí kwíyípi níneaiapíriná nene “O réroaríñípi nípiñí xixeni níneaiimfáriní.” yaiwianfáwá nání kwíyípi tñní ikíyíñíñí neaiaríñíriní.

²³ Nioní apaxí mé seyíné tññí e nání níbirí míxí searána dññí ríá seaxeníñiníri “Ámí Koriníyo nání míbipa éimíginí.” yaiwíñanigíni. Nioní dññí e yaiwiaríná Goríxo, síñwí naníño ananí sopíñí nopaxíriní. ²⁴ None seáyí e níseaimónírane seyíné dññí ikwíropaxí imóníñípi “Ayí rípiñíriní.” osearaneyiníri míyaríñwíni. Seyíné Jisasomí dññí níwíkwíroróná sírí muní nero wíkwíroarígíá enagí nání none Goríxomí níxídíranéná seyíné dññí nífá seainíñfá nání sa seyíné tñní nawíni omíñíñíñí éwaníñiníri imóníñwíni.

2

¹ Ayínáni nioní seyíné nání dññí yaní nímeníri re yaiwiaríñanigíni, “Nioní seyíné tññí e nání níbirí míxí searíapimí dání dññí sípí seapaxí míseaimíxípa éimíginí.” yaiwiaríñanigíni. ² Ayí rípi nání e yaiwiaríñanigíni. Nioní níbirí míxí nísearíri dññí sípí

niseaimixirínáyí, áamá wí gíyí nioní díní yáy ní-mopírírání? Oweoi, seyíné e niseairínáyí, áamá nioní díní yáy ní-mopírírá wí meníní. ³ Ayínání nioní míbí payíní nearí wírénapíjanigíní. “Nioní báná yáy ní-mopaxíyíné míxí searíápimí dání díní sípí míseaimixípa éimígíní.” nínimónírí nání payíní nearí wírénapíjanigíní. “Nioní yáy ninaríná seyíné ení seainaríjíríní.” yaiwiaríjápí “Apí aga nepa imóníní.” nípímóníjé enagi nání raríjíní. ⁴ Ayí neparíní. Xámí nioní payí nearí níwírénapíríná díní ríá samíjé mínixé ayá wí níxearíná njwí téní eanagíní. Payí ana díní sípí oseainírí meanagíní. Seyíné rípi nání níjía oimónípayínírí eanagíní, “Poró nene nání díní sípí níwiríná xwapí ayá wí ríá wiaríní?” oyaiwípayínírí eanagíní.

“Sípí éomí ríxa yokwarímí wiínáríní.” uríjé náníríní.

⁵ Segí áamá xegí sípí neríjípimí dání díní sípí neaimixíjo nepa nioní díní sípí mínimixíjíríní. Seyíné díní sípí seaimixíjíríní. Níyínéní díní sípí míseaimixípa nerí aí wíyínéní díní sípí seaimixíjíríní. Omí ayá ríá wépxí imóníjípí mírípa éimígínírí apíní seararíjíní. ⁶ Áamá omí síyíkí níwéaríná segíyí nápi weagíápí “Ayí apáníríní.” ní-mónaríní. ⁷ Ayínání díní sípí íwí xewaníjo neríjípimí dání winaríjípí aníjé ríttí wíarínígínírí agwí seyíné ámí síyíkí bí míweá yokwarímí níwiíro míjé ikíjwí umíríríríxíní. ⁸ Ayínání ení rírémíxí rípi oseaimíní. O “Áamá tíyí nioní díní síxí níyarígíáyírání?” oyaiwinírí naní wí wííríríxíní. ⁹ Payí ana nioní nearí níwírénapíríná re níyaiwirí eanáríní, “Nioní payí nearí uríápí nípíní nání aríá yímígí epíríréoí? Aríkwíkwí nípíríréoí?” níyaiwimáná

iwamfó seaíwapiyimíní nání payf ana eanjáriní. ¹⁰ Seyfné áamá xegf sípí éfpí nání yokwarímf wiánáyf, nioní ení ananí yokwarímf wiiarínjáriní. Ayínání nioní áamá omí nepa yokwarímf wiipaxf imónínjé bí ejanáyf, yokwarímf níwuirfná seyfné nání “Aríge nerí arírá wiimfárfaní?” níyaiwiri Kiraisoyá síjwé ténjé e dání yokwarímf wiijání. ¹¹ None xíxe yokwarímf minípa nerínjéfpimí dání Seteno yapf níneaiepsimáná xopíraráf neainígíní nání áamá íwf éomí yokwarímf wiijání. Obo yapf neaiepsimíní yarinjéfpí nání níjfa imónínjagwí nání raríní.

Poro añf Tírowasiyo níjweaxa múronjé náníní.

¹² Xámí nioní xwíyfa Kiraiso nání yayf neainarínjéfpí wáf urímíní nání añf Tírowasiyo nání nurí nírémorfná Ámínáo ówanjénjé níkwíífpimí dání ananí e epaxf imónínjéoní naineníní aiwí ¹³ negf nírxímeá Taitaso segf táfámíní dání síní míbípa éagí nání pfa nímegíní dínjé sípí niarínjagí nání iwíeánínjanígíní. Ayínání nioní Tírowasi jweáyo pfní níwíarímí Masedonia píropenisfyo nání bíjanígíní.

“Wáf níwurímeiranéna áamáyo sinadínjénjéf wearinjwáriní.” urínjé náníní.

¹⁴ Taitaso nání dínjé sípí niarínjagí nání iwíeánínjéoní aiwí agwí Goríxomí yayf wíarínjéní. Ayf rípi nání yayf wíarínjéní. O Kiraiso pí pí imónínjéfpimí xopíraráf wípaxo oimóníní wímíxínjéfní. Apíní marfái, o ge ge níneaipemeámí umíní nerfná xopíraráf wípaxíyí oimónífpoyíní níneaímíxíní níneaipemeámí warínjéfní. Ayf rípi nání ení yayf wíarínjéní. Goríxo none wáf wurímeiarínjwápimí dání añf níminí xwíyfa Kiraiso nání rínjéfpí “Ayf apírání?”

oyaiwípoyiniri yariñfrini. Xwiyfá o nánipi awíi dñj eeariñf bñiñf añf nimini rinárimenñpirini. ¹⁵ Ayf rñpi nánirini. Sinadiñf Kiraiso Gorixomi dñj nañf oweaniri rfa ikearána nañf weariñfñpñiñf imóniñfpi, ayf none imóniñwini. None sinadiñf Gorixo yayf winariñfñpñiñf imóniñwápi neáa nurfna áma Gorixo yeáyf oneayimixemeaniri yariñfáyf tñj e neáa urf áma nanñnaniñf yariñfáyf tñj e neáa urf yariñfrini. ¹⁶ Áma maiwí nanñnaniñf yariñfáyf xwiyfá wáf rimeariñwápi arfá nñwiróna “Anñnanfwarfani?” yaiwipñri náni piyanf peariñfñpñiñf weariñfrini. E nerf aí áma Gorixo yeáyf neayimixemeáwinñgñniri wimónariñfáyf xwiyfá api arfá nñwiróna “Dñj nñyimñj tñjwaéne imónanfwarfani?” yaiwipñri náni sinadiñf sñj ñweapñfñpñiñf weariñfrini. Xwiyfá api wáf nñrimerná e epaxf gñyñri? ¹⁷ E epaxf imóniñwáyf, ayf nonerini. Ayf rñpi nánirini. Áma obaxf xwiyfápi wáf nñrimerná “Negf yariñwápi dani ñgwí meani náni rfa yariñwini?” nñyaiwiro úrapí yariñfápa wí miyariñwáonerini. Xwiyfápi wáf nñrimerná nepáni nimóniri Gorixo api e éñriñniri nearfpeañpi tñni xixeni nñriñf yariñwáriní. Kiraiso tñni nikárinimáná Gorixoyá sñgwí tñj e dani rariñwá eñagf náni “E epaxf imóniñwáyf, ayf nonerini.” searariñni.

3

“Xwiyfá sñj réroárinñpi náni wáf wurimeariñwáonerini.” urñf nánirini.

¹ Nioni e searariñagf náni seyfné “Porowa ámi rñxa weyf meariñariñoi.” rñseaimónariñi? Oweoi, seyfné none wáf nñrimernána yariñwápi náni niñfá imónipñri náni áma wí seáyf e nñneamfeyoaro “Porowa

wáf niri meríná imiriñf miyarigfáwarini.” niri ro payf wina neaeaiarigfonemani. Ámá wí eni none yariñwápi nani nijfá imónipfri nani seyfné “Porowa e yariñfáwarini.” niri ro payf wina neaeaiarigfonemani. Wa nani e niri ro payf weaipaxf aiwi none nani wí e niri ri payf neaeaipaxfmani. ² Payf “Porowa e imónigfáwarini.” niri niri eániñfpññf seyfné rixa imóniño. Negf payfññf imónigfáyfné negf mimáyo tññagwi nani wí peá seamopaxfynemani. Payfññf seyfné imónigfápi ámá nñni nijfá nimóni ro fá roariñfá enagi nani rariñni. ³ Payfññf seyfné imónigfápi sáwá reniñf inariñfárin. Kiraiso xewaniño niri ri eañfpññf imóniñwini. Sáwá éññf inariñfárin. None searéwapiyñwápi dani Kiraiso payf seyfné imónigfáfpññf nearíná iniñgf rfwaniñf eánariñfpññf tñni meá ñwá anñf sññf imóniño yá kwíyfpññf tñni seaeañfñni. Moseso tññíná Gorixo ñwá ikaxf nuriríná sññáyo eañfpániñf meá amáyfné yá dññfpimi seaeañfñni.

⁴ None Kiraisoyá dññfyo dani Gorixo nani dññf sññá neaeánariñf enagi nani rariñni. ⁵ “Newaniño one imóniñwápi dani wáf rimeapaxf imóniñwini.” wí yaiwinipaxonemani. Wáf rimepaxf imóniñwápi, ayf Gorixo neaimixiñfpimi dani e imóniñwini. ⁶ O ámi sññf bi “E niseaimfárin.” niri ri réroárinñfpññf wáf nurimeipaxf imónifrixiñni neaimixiñfñni. Sññf réroárinñf api ámá ñwá ikaxf eániñfpimi nixfdriñfpimi dani onixfdfpoyiniri réroárinñfpññf. Kwíyfpññf nipemeámi newarñfpimi dani onixfdfpoyiniri réroárinñfpññf. ñwá ikaxf eániñfpimi ámá “Xixeni oxfdaneyi.” niyaiwiro aí apimi wiaikiarigfá enagi nani pemixariñfñni. E neri aí xegf

kwíyípi á máyo díñf n̄iyim̄ñfpi síxí umímoar̄ñf en̄agi nán̄i xwíyí fá síñf réroár̄ñfpi nán̄i wáf nur̄imeipaxí imón̄í r̄ix̄ñf r̄ñf neaim̄ix̄ñf r̄ñf.

S̄ñf réroár̄ñfpi xám̄i réroár̄ñfpiimi seáȳi e wimón̄ñf nán̄i r̄ñf.

⁷ Gor̄ixo xegí ñwí ikax̄pi síñá piár̄áyo ak̄i r̄ñf ñiper̄i ññwirár̄ñf Is̄irer̄yo m̄ñf wíaná wí fá x̄fo p̄r̄ip̄r̄f ner̄i ókím̄ixar̄ñfpi en̄i síñán̄i wimón̄ñfñiḡñf. Ap̄i Mosesom̄i wí fá wókím̄ixáná oyá s̄m̄iman̄j̄ xw̄ñf eaññiḡñf. Xw̄ñf o eañfpi awayin̄i awayin̄i neaȳipoáa war̄ñagi aí axíná síñf en̄f t̄ñf xw̄ñf eaññagi nán̄i ar̄fowa síñwí m̄im̄ñf winar̄ñagi nán̄i síñwí m̄iw̄ñpaxí imón̄aḡár̄ñf. Ñwí ikaxí eánñf ap̄i, á má pem̄ixar̄ñf imón̄ñfpi uráráná Gor̄ixoyá wí fá p̄r̄ip̄r̄f ner̄i ókím̄ixar̄ñfpi t̄ñf en̄i síñán̄i imón̄ñf en̄agi nán̄i ⁸ “Xwíyí fá síñf re réroár̄ñf ‘Kwíyípi á máéne anan̄i ññeaañf díñf n̄iyim̄ñf t̄ñwaéne neaim̄ix̄pax̄r̄ñf.’ r̄ñfpi ñwí ikaxí eánñfpi wí fá ñm̄úror̄i wí fá mókím̄ix̄paxí imón̄ñf.” r̄ñseaimón̄ar̄ñf? ⁹ Xám̄i réroár̄ñfpi —Apimi dán̄i á má an̄ñp̄r̄fá nán̄i xwíyí fá meár̄ñar̄ḡár̄ñf. Ap̄i awiaxí imón̄aḡ aiw̄i síñf réroár̄ñfpi —Apimi dán̄i Gor̄ixo “Á má wé rón̄ḡáȳñf.” rár̄ñfá nán̄i imón̄ñfpi r̄ñf. Ap̄i xám̄i réroár̄ñfpiimi seáȳi e ñwimón̄ñf aga awiaxí imón̄ñf. ¹⁰ Re r̄ñpax̄r̄ñf, “Xám̄i réroár̄ñfpi awiaxí aiw̄i síñf réroár̄ñfpi sogw̄yo uyíwí m̄ixar̄óáná peá unar̄ñfpa peá um̄ix̄ñf en̄agi nán̄i r̄ñ sup̄kínar̄ñḡñf imón̄ñf r̄ñf.” r̄ñpax̄r̄ñf. ¹¹ Ayí r̄ñf nán̄i e r̄ñpax̄r̄ñf. Xwíyí fá xám̄i réroár̄ñfpi — Ap̄i op̄ñagwí neaȳipoáa war̄ñfpan̄ñf imón̄ñfpi r̄ñf. Ap̄i awiaxí imón̄aḡ aiw̄i xwíyí fá síñf réroár̄ñfpi —Ap̄i yaxwí m̄iréroár̄ñf an̄ñf réroár̄ñfpi r̄ñf. Ap̄i

awiaxí nimóniri xámi imóninípimi aga wiárf seáyí e múroniníf enagi nání rariníni.

¹² None “Xwiyá sijní réroárininípi wí neayípoáa unfa menini.” niyaiwirane diní sijná neaeánfagi nání wáf nírimeranéná ayá igigí bí mé rímeariníwáriní.

¹³ None Moseso yagípa wí yariníwáonemani. O re yagorini. Xegí símimaníyo dání xwinfá eanjípi neayípoáa waríná gí Isireriyí sijnwí minanipa oépoyniri símimaníyo rapírapí aximíto bí tñni rití inagíriní. ¹⁴ E searariníagi aiwi wigí diní wakísí inagíáriní. Ai sfá riyi tñní e nání gíní gíná xwiyá

xámi réroárininípi fá uroáná rapírapí aximíto axípi tñniníni wigí diníyo siní ikwarímoárinini. Ayí rípi nání wigí diníyo siní ikwarímoárinini. Ámá Kiraiso tñni nawini nikárininípi dání rapírapí aximíto Goriyo yípi moariníriní. ¹⁵ E neri aí gí Isireriyí gíní gíná eníná dání sfá riyi tñní e nání

ñwí ikaxí Moseso eanjípi fá níróríná rapírapí aximíto bí siní wigí diníyo ikwarímoárinini. ¹⁶ Siní wigí diníyo ikwarímoárininíagi aiwi Ámináo táfáminí níkinimóniri diní níwikwírorínáyí, rapírapí wigí diníyo ikwarímoárininípiníni yípi mónarígáriní.

¹⁷ Áminá táfáminí kinimónipíto, ayí Goriyoá kwíyípirini. O xwiyá sijní níréroáriníná kwíyí api nání réroáriníriní. Ámináooyá kwíyí api ámá giyo níwáinírináyí, ayí ñwí ikaxí eáninípi dání áxenwárf minígáyí imónipaxíriní. ¹⁸ Ayínání Ámináomi

diní wikwíroarígwá nineneni xfo imóninípi nání stwániní níwiníranéná negí símimaní rítí bí miníngagi nání wáf Ámináo ónarinípi negí símimaníyo dání xwinfániní weámixariníriní. E neríná nene wáf xfo seáyí e nimóniri ónarinípi tñni xixeni imónanfá nání

wfá ámi bí ámi bí nóganihf warijwini. Ámináo ayf kwíyfpirini. Apimi dani xfo imónihfptnihf nimóga warijwini.

4

“Wáf urarihwápimi dani Gorixo wfá wókímixarihfirini.” urihf nánirini.

¹ Ayináni Gorixo wá nneawianirihfpimi dani xfo imónihfpi nani ámayo síwanihf winfwaniginihi nearfpeáagi nani sini anihf ayá rfá neawearini. ² E neri aí áma ayá neainihginihi ínimí yarigfápi wí “Anani oyaneyi.” rarihwámani. Ináyfnihf nimónirí yapf owiepsaneyinirí wí yarihwámani. Xwiyfá Gorixoyápi eni niritranená naíroyiri neri rarihwámani. Api api mepa nerane sa xwiyfá nepaxihf imónihfpi síjani wfá rókiamoarihwagwi áma e síjwf nneaniróná “Awa apáni yarihoi.” neaiiwipfrfa nani Gorixoyá síjwf neanije dani e yarihwáriní. ³ Xwiyfá yayf neainarihf none wáf urarihwápi ritfnihf nwinirfnáyf, sa áma anfnaniro yarigfáyo ritfnihf winarihfirini. ⁴ Ayf rípi nani ritfnihf winarihfirini. Xwiyfá Kiraiso —O pí pí Gorixo imónihfpi tñni xixeni axfpí imónihgorini. Xwiyfá o wá nneawianirí seáyí e imónihf neaiihfpi wfá neókímixarihfirini. Xwiyfá yayf neainarihf api nánipi áma Kiraisomí dhf mífkwíró anfnaniro nani yarigfáyo wfá mífwókímixípa oenirí wigf hwfá imónihgo —O, ayf oborini. O dhf pfríptrf winf enagi nani xwiyfá api ritfnihf winarihfirini. ⁵ None wáf nuríranená newanijhnone seáyí e oimónaneyinirí nani wáf urarihwámani. Jisasi Kiraiso nani “Negf Ámínáorini.” urirane none nani “Jisasomí xfdarihwá enagi nani segf sénáíwanénihf nimónirane omihf seaiarihwáone

imóniḡwini.” urirane yariḡwáriní. ⁶ Ayí rípi nání e yariḡwáriní. Gorixo —O amípi níni iwamfó nimixiríná “Sfá yikiáriḡpí wfá oóniní.” riḡoriní. Rípi yariḡo, ayí ení axoriní. O wá níneawianí seáyí e neaiḡpí —Apí Kiraisoyá símimaḡyo dání xwínfánḡfí neaeámixariḡpíriní. Apí nání níjfa oimónfopoyiníriní negf díḡyo wfá neaókímixiḡfíriní. E neaiḡo, ayí axo eḡagí nání rariḡiní.

“*Xeaniḡf* neaimeariḡagí aí wáf rani nání síni ayá rfá neaweariní.” uríḡf náníriní.

⁷ Wáf nurimeífríxiníriní nearípeariḡpí, ayí ayá tḡfípiníḡf imóniḡpíriní. Apí tḡwáone eḡf meánf xwáfá síxí xwáfá tḡní imixiníḡfíníḡf nimóntrane samíḡf imóniḡwáoneriní. Ámá arfá níneairóná re yaiwífrí nání e imóniḡwáoneriní, “Eḡf eániḡf seáyí e imóniḡf xwiýfá yayí neainariḡpimí dání neaimeáfí wáf rímeariḡfáwayámaní. Sa Gorixoyáriní.” yaiwífrí nání samíḡf e imóniḡwáoneriní. ⁸ Xeaniḡf xixegfíní neaikáraríḡagí aiwí sumíníḡf imóniḡwáonemaní. Wainá neaimeáfí nání ududf neainariḡagí aiwí negf díḡf aníḡf níyoámíga míneauḡoneriní. ⁹ Ámá wí mífí neaxfdowáfagfá aiwí Gorixo wí neaiepisamoariḡonemaní. Iwaní níneearí neatfagfá aiwí aníḡf eaníramorí wearíḡwáonemaní. ¹⁰ Íníná wáf nírimeranéná rípi níyaiwirane yariḡwáoneriní, “Negf Jisasomí píkiḡfápa none ení níneapíkírínáyí, ananíriní.” níyaiwirane yariḡwáoneriní. Ámáýf none e yariḡagwí síḡwí níneantróná “Jisaso níperí aiwí ámí síḡf nimóníriní ḡweaḡagí nání rfa yariḡo?” yaiwífrí nání apí e yariḡwáoneriní. ¹¹ Íníná xwáfá tḡyo amí ḡmí nemeranéná Jisasomí xfdariḡwáone eḡagí nání

yoŋ mayŋ nimónirane emeariŋwárini. Ámáyo wará pepaxŋ tŋŋŋ imóniŋwáone yoŋ mayŋ nimóniri yariŋagwi nŋneaniróná “Jisaso ámi sŋŋŋ nimóniri aŋŋnami ŋweaŋagi nánŋ rŋa yariŋoi?” yaiwipŋri nánŋ e nimóniri emeariŋwárini. ¹² Ayinánŋ rŋpi rŋpaxŋrini, “None wáŋ nŋri meranéná nŋneaxeanŋpaxŋ imóniŋwáonerini. E nerŋ aŋ e imóniŋwápimi dánŋ seyŋné rŋxa dŋŋŋ nŋyimŋŋŋ tŋŋŋáŋné imóniŋoi.” rŋpaxŋrini.

¹³ Ámá wo, Bŋkwŋyo dánŋ “Nionŋ Gorŋxomi dŋŋŋ nŋwŋkwŋrorŋ nánŋ ámáyo urŋŋanigŋni.” rŋnŋŋo dŋŋŋ wŋkwŋroagŋpa none enŋ axŋpi e wŋkwŋroariŋwáonerini. Ayinánŋ Jisasomi dŋŋŋ nŋwŋkwŋrorane nánŋ xwŋyŋá yayŋ neainariŋŋpi ámáyo wáŋ urariŋwárini. ¹⁴ Nŋjŋá re imóniŋagwi nánŋ wáŋ urariŋwárini. Ámŋná Jisaso xwáŋpáyo dánŋ owiáŋŋniŋmeanŋri sŋŋŋ wimŋxŋŋo none enŋ xŋomi sŋŋŋ wimŋxŋŋpa axŋpi sŋŋŋ nŋneaimixŋri seyŋné tŋŋŋ nawŋni gwiaumŋ nŋneairŋ Jisaso tŋŋŋ e neawáŋŋfáŋrini. Nŋjŋá e imóniŋagwi nánŋ wáŋ urariŋwárini. ¹⁵ Ayŋ seyŋné naŋŋ oseaiianeyŋnŋri nánŋ yoŋ mayŋ imónirane neaxeanŋpaxŋ imónirane yariŋwárini. Ámá Gorŋxoyá xŋo wá nŋwianŋriŋŋpimi dánŋ sayá nimóga nuróná ayŋ omŋ yayŋ ayá wŋ nŋwiéra warŋŋŋpimi dánŋ “Gorŋxo seáyo e imóniŋorŋni?” waiwipaxŋ imónŋwŋnŋŋniŋ yoŋ mayŋ imónirane neaxeanŋpaxŋ imónirane yariŋwárini.

“Aŋŋnami dánŋ neaŋmeanŋŋpi sŋmŋmaŋŋ e nŋtŋnŋrane nánŋ dŋŋŋ sŋxŋ inariŋwárini.” urŋŋŋ nánŋrini.

¹⁶ None api nánŋ dŋŋŋ nŋmorane nánŋ Kiraiso nánŋ wáŋ urani nánŋ sŋni ayá rŋá neawearini. Negŋ warápi xeanŋŋŋ neaŋmeariŋŋpimi dánŋ rŋxa sŋpi nimóga warŋŋagi aŋ dŋŋŋpini sŋá ayŋ ayo sŋŋŋ

bí sixt ínaríjírini. ¹⁷ Ayf rípi nání sfá ayf ayo negf díjípí síjít bí sixt ínaríjírini. Xeaníjít agwí ríná neaímeáfipimí xwámámf níwiéra úwáyf nání Goríxo yeáyf níneayimíxemearfná seáyf e imóníjítípi neaiinfáriní. Apí nání díjít nímoranéná “Xeaníjít none neaímeaaríjítípi axíná ná bínfníjítí neaímearí onímiápiáníjítí neaímearí yaríjítírfaní?” níyáiwirane peayf wianaríjwárini. “Sa sípí agwí ríná neaímeaaríjítípi nání díjít arfá ikeamopaxfípí tfní xixeni Goríxo nanf neaiinfámaní. Ámí wiárf imóníjít bí tfní neaiinfáriní.” yáiwíaríjwárini. ¹⁸ Ayf sípí agwí ríná neaímeaaríjítípi —Apí síjwáf tfní síjwáf wínípxáf imóníjítípirini. Apimí síjwáf níwíníranéná e yáiwíaríjwámaní. Amípí rfwíyo Goríxo yeáyf níneayimíxemearfná neaímeanfápi —Apí agwí nene síjwáf tfní síjwáf wínípxáf mimóníjítípirini. Apí sfmímanf e nítnírná e yáiwíaríjwárini. Ayf rípi nání raríjini. Síjwáf tfní agwí ríná wínaríjwápi aníjít marfái bí onímiápi imóníjítípirini. E nerf aí agwí ríná síjwáf tfní míwínaríjwápi íníná aníjít imóníjítá enagf nání raríjini.

5

“*Wará síjít imónanfáwápi nání díjít nímoríjítípimí dání díjít sixt ínaríjwárini.*” uríjít náníriní.

¹ Nene níjfá re imóníjagwí nání rfwíyo neaímeanfápi sfmímanf e tñíjwíni. Xwáfá tfyó níjwearanéná senfá anfyó jwearíjwápi —Ayf negf warápi nání raríjini. Níperane negf warápi ríxa nípiíneamioarfíjítí nerfná negf díjítípi sixt ínanfáwá nání anf Goríxo neaimíxíyíjít wíwáníjít imóníni. Wará apí ámá imíxíjítámaní. Goríxo imíxíjít enagf nání anfnamí

sijwí mí ómómiximí neríná nineneni eni sijwí mí ómómiximí neainfá enagi nání xfoyá sfmimanjé tñjé e dání éf roanfwáriní. Xwfa tfoyo niñwearfná wini wine nanjé imóniñjépirani, sipí imóniñjépirani, enwápi tñni xixeni piré neamamonfá enagi nání siní xwfa tfoyo niñwearanéná “Xfo yayé winipaxfpi éwanigini.” yaiwiarñjwáriní.

“Ámá sijñiniñjé imóniñjwini.” urñjé nánirini.

¹¹ Nene “Áminá Jisaso sijwí mí ómómiximí neainfáriní.” niyaiwiri nijfá e nimónirane nání wáyé neainarñjériní. Ayinání ámá níkinimóniro omí dñjé owikwírópoyinirí wáf nurimeranéná píranñjé arfáyo nurémóa warñjwáriní. Gorixoyá sijwífoyo dání ríxa sijání piaumimí inñjagwí nání o none yarñjwá nípiní nání xixeni nijfá imónini. Seyfne eni none nání dñjé nímoróná re oneaiawípoyinirí dñjé wikwímoñwini, “Porowa dñjé ínimi níkwíronimáná miyarigfáriní. Wigé yarigfápi wí ínimi mimóní nípiní sijání piaumimí rfa inini?” oneaiawípoyinirí dñjé wikwímoñwini. ¹² None e searfagwí nání “Porowa ríxa api mimónigfáwa enagi nání ámi weyé mearñnarñjoi.” ríseaimónarini? Oweoi, wí e miyarñjwini. Sa seyfne none yarñjwápi nání ríxa nijfá xixeni nimónimáná rípi oépoyinirí seararñjwini. Seyfne ámá wí tñni —Ámá sijwí manigfe dání yarigfápi nání dñjé mamó sa ámá sijwí anigfe dánini yarigfápi nání “Nanjé imónigfáyériní.” moarigfáyériní. Seyfne ámá dñjé e moarigfáyé tñni xwiyfá níriniróná none mixé níneameakñiro wa none nání xejwé rarigfápi oyanjípoyinirí seararñjwini. ¹³ Ámá wí “Porowa majímajfá níkariníro yarigfáwarini.” rarigfápi “Ayé

neparĩnĩ.” nĩseaimónĩrĩnáyĩ, re yaiwĩrĩxĩnĩ, “Sa Gorĩxomĩ oxĩdaneyĩnĩrĩ nero nánĩ e rĩa imónĩŋoĩ?” yaiwĩrĩxĩnĩ. “Porowa dĩŋĩ pĩránĩŋĩ ńá nĩxĩrĩmáná yarĩŋoĩ.” nĩseaimónĩrĩnáyĩ, “Awa nene arĩrą neaipĩrĩa nánĩ e rĩa imónĩŋoĩ?” yaiwĩrĩxĩnĩ. ¹⁴ Pĩpĩ nánĩ dĩŋĩ nĩmorĩŋĩpimĩ dání nĩpĩreánĩrĩ yarĩŋwámanĩ. Kiraiso wá nĩneawianĩrĩ neaiĩŋĩpĩ nánĩnĩ dĩŋĩ nĩmorĩŋĩpimĩ dání nĩpĩreánĩrĩ xámĩ sĩpĩ nėra wagwápi pĩnĩ nĩwiárĩrĩ yarĩŋwárĩnĩ. O nĩperĩną ámá nĩnĩ nánĩ wayĩá peŋĩ eŋagĩ nánĩ dĩŋĩ re yaiwiárĩŋwĩnĩ, “Apimĩ dání ámá nĩnĩ nĩperĩnĩŋĩ rĩa egĩawixĩnĩ?” yaiwiárĩŋwĩnĩ. ¹⁵ Ayĩ ámá dĩŋĩ nĩyimĩŋĩpĩ tĩgĩáyĩ wiwanĩŋĩyĩ nánĩnĩ dĩŋĩ nĩmónĩro nĩmenĩro mé arĩrą winĩa nánĩ nĩpėmáná ámĩ wiápĩnĩmeaŋo xĩo nánĩnĩ dĩŋĩ nĩmoro érĩxĩnĩrĩ ámá nĩnĩ nánĩ wayĩá peŋĩnigĩnĩ.

¹⁶ Ayĩnánĩ Jisasomĩ dĩŋĩ wĩkwĩronjwá rĩną dání ámá womĩ sĩŋwĩ mí nĩwómĩxĩrane “E imónĩŋorĩanĩ?” nĩwĩaiwirĩną warárĩmĩnĩ sĩŋwĩ nĩwĩnĩrane mí wómĩxarĩŋwámanĩ. Ayĩ neparĩnĩ. Xámĩ none Kiraisomĩ sĩŋwĩ mí nĩwómĩxĩranėną warárĩmĩnĩ sĩŋwĩ nĩwĩnĩrane “Nĩpĩkwĩnĩ meŋorĩnĩ.” nĩwĩaiwirane aí agwĩ sĩnĩ wĩ e sĩŋwĩ mí nĩwómĩxĩrane yaiwiarĩŋwámanĩ. ¹⁷ Ámá go go Kiraiso tĩnĩ nawĩnĩ nikárĩnĩrĩną ámá sĩŋĩ wónĩŋĩ imónĩnĩŋoĩ. Ai, e nĩmónĩrĩną sĩpĩ xámĩ imónagĩpĩ rĩxa nanĩnĩrĩ sĩŋĩ bĩ imónĩnĩŋoĩ.

“Ámá nĩnĩ ámĩ xĩo tĩnĩ gwĩaumĩ inĩpĩrĩ nánĩ wimĩxĩŋĩrĩnĩ.” urĩŋĩ nánĩrĩnĩ.

¹⁸ Ámá sĩŋĩ imónĩŋwápi nánĩ mĩkĩ ikiŋo, ayĩ Gorĩxorĩnĩ. O Kiraiso neaiĩŋĩpimĩ dání nĩyopĩyárĩmáną xĩomĩ sĩmĩ tĩnĩ wĩarĩŋwaėne ámĩ ámá xĩoyą imónanĩ

náni neaimixiñtíriní. E neri none ení á máyo áwanj re urimeaanfwa nání, “Á má siní xfomi símí tñní wiarigfáyíné ámí á má xfoyá imónipíri nání ríxa seaimixiñtíriní.” Áwanj e urimeaanfwa nání nearípeañtíriní. ¹⁹ Nioní searariñápi, ayí rípiriní. Goríxo xegí xewaxo Kiraiso neaiiñpimi dání á má nñní ámí xfo tñní nawíni imónítrixiníri neaiiminíri yariní. Nene wiañkiñwápi siní dñj íá mñxíri ríxa yokwarímí nñeaiiri nání peá moní. Api neri none ení wáf nurímeranéná xwiýfá re rññiñpi, “Goríxo ríxa neaiiñpimi dání ámí xfo tñní nawíni imónipaxíriní.” rññiñpi urítrixiníri nearípeañtíriní. ²⁰ Ayínání none xwiýfá Kiraiso yanj neaiapowáñpi wuriyaríñwáoneriní. Noneyá mañyo dání urarfná Goríxo xewaníño einññiñj uraríñtíriní. Á máyo Kiraiso nání rixiñj re wuriyaríñwáriní, “Goríxomi símí tñní wiarigfáyíné á má xfo tñní ananí gwiaumí inaní nání xe oneaimixiníri síñwí wññipoyí.” wuriyaríñwáriní. ²¹ Ayí rípi nání e wuriyaríñwáriní. O íwí bí meño aí Goríxo none o tñní níkaríñiñpimi dání á má xfo “Wé rónigfáyíriní.” rárinfáyí imónítrixiníri omí negí íwí yaríñwápi niñwíráríri íwí yaríñj wóniñj nñwimixíri xe opíkípoyiníri síñwí wññiñnigini.

6

Wáf wuriñmeiarigfáwami wimearíñpi náníriní.

¹ Á má xfo tñní nawíni gwiaumí inípirí nání o tñní nawíni yaríñwáone enagwí nání enj ríremixí nñseairíri rípi osearaneýí, “Goríxo wá seawianíñfýíné xe surf má oneaímeaníri mepantí.” osearaneýí. ² Ayí Bíkwiyo rípi níríníri eáníñagi nání searariñwíni, “Goríxoní rixiñj seyíné nírarigfápi arfá seaipaxíná ríxa arfá

seainanigini. Sía amáyíne yeáyí seayimixemeámfa nání imónáná ríxa arirá seainanigini.” Apí Bikwíyo nírinirí eáninagí nání píráníníf aríá ókiarí nímonípoyi. Goríxo aríá neaipaxína, ayí rínáriní. Sía o yeáyí neayimixemeanfa nání imóniníyi, ayí riyiriní. Ayínání “Goríxo wá níneawianirí neaiinípi xe surímá oneaímeanirí mepaní.” searariníwiní. ³ Wáí wurímeiariníwáone nemeranéná negí yariníwápi nání xwíyíá míneamearípaxí oimónaneyinirí amá none yariníagwí sínwí níneaniróná óeámioapaxí imóninípi bí yariníagwí sínwí míneanípa oépoynirí aniní miní yariníwáriní. ⁴ Pí pí neranéná “Amá awa Goríxomí xínáiwániníf nímoníro píráníníf omíníf wiarínígfáwarfani?” oneaiawípoynirí yariníwáriní. E neranéná pí pí xeaniníf neaímeáípi xwámámí wirane aniníf neainípaxí imóniníf neaímeaarínípi xwámámí wirane díníf ríá neawepaxí imóninípi xwámámí wirane yariníwáriní. ⁵ Iwaní neamepearínáraní, gwí aníyo neanwiráraní, sípí owikárípoynirí símráxwíro yarinígfáyí íkwíkwierí niníro neaiarínáraní, xwámámí wiaríníwáriní. Omíníf aniníf miní okíníf tíní erane eníwáoneriní. Si rorane agwíní erane eníwáoneriní. ⁶ None nání “Awa Goríxomí xínáiwániníf nímoníro píráníníf omíníf yarinígfáwarfani?” oneaiawípoynirí rípi ení yariníwáriní. Íkwíráníniníníf nímonirí erane nepaxínípi nání níjía imónirane saniníf imónirane wá níwumixirane arirá wirane Goríxoyá kwíyí neaainífpimí dání erane mímoní imóninípi míwíwápiyí amáyo nepa díníf sípí níwirane erane ⁷ xwíyíá nepaxíníf imóninípi yaní urírane ení eániníf Goríxo neaimixífpimí dání erane yariníwáriní. Amá míxí nání imóninípi íá xírarinígfápa none nemeranéná

wé róniḡḡ yariḡwápi wá t̄naníwá nán̄i wé onamiḡú t̄n̄i fá xir̄irane xixe miḡí wianíwá nán̄i wé náú t̄n̄i fá xir̄irane yariḡwáoner̄in̄i. ⁸ Wí yayí neamero wí paimamí neairo neaiar̄iḡf̄oner̄in̄i. Wí none nán̄i rep̄iyí n̄iwiróná “S̄ipí yariḡf̄áwar̄in̄i.” ur̄iro wí “Nan̄í yariḡf̄áwar̄in̄i.” ur̄iro yariḡf̄oner̄in̄i. Nepán̄i yariḡwáone aiwi wí “Yapí neaiep̄sar̄iḡf̄áwar̄f̄an̄i?” neaiaiwiar̄iḡf̄ár̄in̄i. ⁹ None nán̄i wí “Porowa gowar̄f̄an̄i? ‘Awa nán̄i áamá obaxí nij̄f̄á imón̄iḡoḡ.’ r̄iseaimónar̄in̄i?” rar̄iḡaḡf̄a aí áamá obaxí none nán̄i nepa nij̄f̄á imón̄iḡoḡ. None amī amī nemeranéná yoí mayí nimón̄irane aí s̄in̄i ḡweaḡw̄in̄i. Siyikí neaeaar̄iḡf̄one imón̄iḡagw̄i aiwi s̄in̄i wí m̄ineap̄ik̄iḡf̄oner̄in̄i. ¹⁰ Ík̄in̄iḡḡ s̄ipí neaiar̄iḡaḡi aiwi íníná d̄iḡí níf̄á neainar̄iḡtr̄in̄i. “Awa amīpí nán̄i d̄f̄wí ikeamón̄iḡf̄áwar̄f̄an̄i?” neaiaiwiar̄iḡaḡf̄a aí none xwiḡf̄á yayí neainar̄iḡp̄i wá urar̄f̄ná áamá obaxí ar̄f̄á neair̄iḡp̄imi d̄an̄i Kiraiso t̄n̄i nawín̄i nikár̄in̄iro nán̄i amīpí m̄imúrón̄iḡf̄áyí yapí imón̄ar̄iḡf̄ár̄in̄i. “Am̄ipí b̄i fá m̄imax̄ir̄iḡf̄áwar̄in̄i.” neaiaiwiar̄iḡaḡf̄a aí amīpí Kiraiso neaiiḡp̄i b̄i m̄ineamúr̄oḡoner̄in̄i.

“S̄iḡán̄i searar̄iḡwá eḡagw̄i nán̄i seȳf̄né en̄i x̄ixen̄i neaīpoȳi.” ur̄iḡf̄ nán̄ir̄in̄i.

¹¹ Korin̄yo ḡweáȳf̄né, ap̄i ap̄i n̄iseara nuranéná yum̄f̄i b̄i m̄iseaí s̄iḡán̄i r̄f̄wár̄in̄i. E n̄isear̄iranéná seȳf̄né d̄iḡí s̄ixí seayiḡwáone s̄iwán̄iḡḡ seain̄f̄wár̄in̄i. ¹² None d̄iḡí s̄ixí muyipa oyaneȳin̄ir̄i wí éwáoneman̄i. Sewan̄iḡf̄ȳf̄né awam̄ d̄iḡí s̄ixí muyipa oyaneȳin̄ir̄i éf̄á eḡaḡí nán̄i nawín̄i mimón̄iḡw̄in̄i. ¹³ Aȳinán̄i xanon̄i ḡí n̄iaíw̄yo ur̄ipaxí r̄ip̄i osear̄im̄in̄i, “X̄ixe oinaneȳi. None d̄iḡí s̄ixí seayar̄iḡwápa seȳf̄né en̄i neaȳipoȳi.” osear̄im̄in̄i.

“Dijí m̄iwikw̄froḡáyí t̄ni gwí m̄imónipani.” urijí nánirini.

¹⁴ Jisasomi dijí m̄iwikw̄roariḡáyí t̄ni wigí yariḡápi oyaneyiniri wí gwí m̄imónipani. Ayí r̄ipi nání searar̄ijini. “Ámá wé rónijí imónij̄ip̄ini yariḡáyí t̄ni man̄í wialkiariḡáyí t̄ni ax̄ip̄ini ep̄tr̄fa nání imónipax̄í imónini.” r̄iseaimónarini? “Axíná w̄fá óniri s̄fá yiniri epax̄irini.” r̄iseaimónarini? ¹⁵ “Kiraiso t̄ni Obo t̄ni dijí ax̄ip̄ini x̄ir̄ijii.” r̄iseaimónarini? “Kraisomi dijí wikw̄froḡáyí dijí moro dijí m̄iwikw̄froḡáyí dijí moro neróná ax̄ipi bi mopax̄irini.” r̄iseaimónarini? ¹⁶ “Gor̄ixoyá an̄í ŋw̄fá —Iwami dani nene yayí umear̄ij̄wáiwarini. Iwá t̄ni ŋw̄fá ámá meŋweaariḡápi t̄ni anani ax̄í e kumix̄ar̄ipax̄irini.” r̄iseaimónarini? Oweoi, nene ŋw̄fá anijí sijí imónij̄oyá an̄í ŋw̄faiwánijí imónij̄agwi nání wí e yaiwipax̄ímaní. Nioni searar̄ij̄api Gor̄ixo xewan̄ijo r̄ijí r̄ipi t̄ni x̄ixeni searar̄ijini, “Nioni ḡí amáyí t̄ni nawini darónim̄f̄arini. Nioni wigí ŋw̄fáoni imónij̄aná ayí ḡí amáyí imónip̄tr̄f̄arini.” Ámináo e n̄ir̄ir̄i nání ¹⁷ ámá xegí imóniḡf̄ayo r̄ipi eni urij̄irini, “ ‘Ámá Gor̄ixoni dijí min̄ikw̄ró wigí ŋw̄fáyo x̄idariḡáyí t̄nijí e dani nim̄ixeám̄in̄imi xegí bi imóniḡf̄aȳné imónit̄r̄ixini.’ Ámináoni e searar̄ijini. ‘Wigí ŋw̄fá imónij̄ipimi —Apimi dani piax̄í seaeán̄ipax̄í imónij̄ipim̄irini. Apimi bi onim̄iá amát̄ m̄irón̄í anij̄ini wé f̄a ayimeañ̄it̄r̄ixini. Seȳné e nerónáyí, nioni anani seam̄im̄in̄im̄f̄arini. ¹⁸ Nioni segí áponi imónij̄aná seȳné ḡí niaíw̄ oxoȳné imóniro niaíw̄ ap̄ix̄iwaȳné imóniro ep̄tr̄f̄arini.’ Ámináoni —Nioni en̄í eániḡf̄a n̄iyoni seáyí e wimónij̄áonirini. Nioni e rar̄ijini.” Xw̄iȳf̄a api Bikw̄yo n̄ir̄iniri eánij̄agi nání

“Jisasomi dñjť mĩwĩkwřroarĩgřáyřť tñnĩ wigř yarĩgřápiť oyaneyĩnĩrĩ wĩ gwř mĩmónĩpanĩ.” seararĩñĩnĩ.

7

¹ Negř dñjť sixť seayĩñwáyřné, Gorĩxo negř sřmĩmanřť e dánĩnĩñjť e nearĩñjť eñagiť nánĩ ámaéne pí pí ayá neadunĩpaxť yarĩñwápĩ, dñjť piaxť neaeámĩxarĩñjřpiranĩ, wará piaxť neaeámĩxarĩñjřpiranĩ, nĩpĩnĩ igřánĩñjť oeámĩnaneyť. Gorĩxomĩ wáyř nĩwirĩñjřpimĩ dánĩ siyikwř mĩnĩñwaéne oimónaneyĩnĩrĩ wé roárřwanĩgĩnĩ.

Korinĩyo ñweáyř kĩnĩmónĩgřá eñagiť nánĩ Poro yayř winĩñjť nánĩrĩnĩ.

² Seyřné none dñjť sixť neayĩpoyĩ. Ayř rĩpiť nánĩ rarĩñĩnĩ. Segřýřť womĩ aĩ sipĩ bĩ mĩwikárĩñwárĩnĩ. Segřýřť womĩ sipĩ bĩ wikárarĩñwámanĩ. Womĩ amĩpiť bĩ řwř urápĩñwámanĩ. ³ Nionĩ e nĩrĩřřná “Poro xwĩyřá neamearĩmĩnĩrĩ rarĩnĩ.” rĩseaimónarĩnĩ? Oweot, nionĩ rĩxa re searárřárĩnĩ, “None dñjť sixť ayá wĩ seayĩñwáone eñagiť nánĩ seyřné péánáyřť, none enĩ nĩpepaxť neainřárĩnĩ. Seyřné sĩnĩ ñweañáná none enĩ sĩnĩ ñweapaxť neaimónĩnřárĩnĩ.” searárřá eñagiť nánĩ wĩ e seaimónĩpaxřmanĩ. ⁴ Seyřné xámĩ searĩñjápĩ xřdĩpřřřá nánĩ bĩ onimĩápĩ marřáĩ, aga dñjť ayá wĩ sřñá neánarĩnĩ. Seyřné nánĩ mřxť nĩseameakřnĩrřná enĩ ayá wĩ seameakřnarĩñjárĩnĩ. Xeanĩñjť nřnĩ none neaĩmeářmĩ seyřné nánĩ dñjť nĩmorĩñjřpimĩ dánĩ awayĩnĩ ikĩñwřnĩñjť nĩmĩrĩnĩrĩ dñjť ayá wĩ nĩřá nĩnarĩñjřřĩnĩ.

⁵ None añř Ĥĩrowasřyo přnĩ nĩwiárĩmĩ nĩpurĩ Masedonia pĩropenĩsřyo nĩřémómáná aĩ kikiřá ñweapaxť bĩ mĩneáĩmeá rĩpiť rĩpiť oyaneyĩnĩrĩ éwáyř řĩpĩnĩ řĩpĩnĩ

neámeaarfná áamá wí tñní xwiyfá ximiximf niniri nirinirane negf xwioxtyo dání wáyf neainiri yarinyagwi aiwí ⁶ Gorixo —O áamá ríxa yopa nímegínirinyipimí dání dñf sixf mínigfáyo mñf ikñwfnñf umirarinyorini. O Taitaso ámí neámeáfpimí dání mñf ikñwfnñf neamirinyirini. ⁷ Taitaso neámeáfpimí dánini Gorixo mñf ikñwfnñf neamirinyfmaní. Seyné omí numimnro mñf ikñwf umirigfápí nání repiyf nínearfná apimí dání ení Gorixo ikñwfnñf neamirinyirini. Taitaso repiyf nínearfná seyné Poroní ámí sñwf nananro nání íkññf sfpí seaiarinyfpi nání repiyf neairí “Negf nípikwini mñarinywápimí dání Poromí ayá rfa wimoarinywini?” niyaiwiro nání ñwf eaarigfápí nání repiyf neairí Poroní arfá nianro nání siní ayá rfa seawearinyfpi nání repiyf neairí eñf eñagí nání ámí aga yayf seáymí dání bí tñní ninññigñí. ⁸ Payf xámí nioní nearí seamónapinyána fá nroróná aga dñf sfpí seañf eñagí aiwí “Nioní ana pí nání nearí wiowarinyarfani?” niyaiwiri dñf sfpí ññfmaní. E nerí aí seyné fá nroróná axínání dñf sfpí seainarinyagí sñwf nseanirfná nioní ení dñf sfpí bí onímiápi ñññigñí. ⁹ E nerí aí agwi nioní yayf ninarini. Seyné dñf sfpí seáfpí nánini yayf mininí ayf dñf sfpí seáfpimí dání segf sfpí yarigfápi rfwfmnini mamófá eñagí nání yayf ninarini. Seyné dñf sfpí nseairfná ayf Gorixo seaimxarinyfpi tñní xixení seáíf eñagí nání xwiyfá none searfwápimí dání wí xwirfá miseaikxéwá eñagí nání rarinyini. ¹⁰ Ayf rñpi nání seararinyini. Ámá dñf sfpí Gorixo wimixarinyfpi tñní xixení niwirfná apimí dání wigf sfpí yarigfápi rfwfmnini mamoarigfáriní. E neróná dñf sfpí api Gorixo yeáyf uyimixemeanfa nání nipemeámi

warıńǵı enaǵı nánı ámi dıńǵ sıpı nıwırı “Pı nánı e rfa yarıńın?” yaiwinıpaxımanı. E nerı aı Gorıxo wımıxarıńǵıpı tını xıxenı marfai, áma wigı dıńıyo dánını dıńǵ sıpı nıwırıná ayı wıwanıńıyı anınıpırfa nánı nıpemeámi warıńǵı enaǵı nánı rarıńını. ¹¹ Ai dıńǵ sıpı sealıǵ gı payı eanıpımı dánı Gorıxo seaimıxıfıpı, apı seyfné dıńǵ pıranıńǵı nımoro amıpı nańı xıxegını epırıpı seaimıxıfırını. Apımı dánı Gorıxo ańını sımırırı seaiána sıpı éoya xwıyıfıpı mıneaxınıpa oenırı apaxı mé pıranıńǵı imıxıgıfawıxını. Apımı dánı enı nıpıkwını mıyarıgıfıpı nánı wıkı ónıngıfawıxını. Apımı dánı enı Gorıxo nánı wáyı seainıńınıgını. Apımı dánı enı none ámi sıńwı nananıro nánı lkınıńǵı sıpı seainıńınıgını. Apımı dánı enı nionı searfıpı xıdıpırı nánı dıńǵ rfa seaweńınıgını. Apımı dánı enı sıpı yarıgıfıyo sıyıkı ureaanı nánı oımónaneyınıro egıfawıxını. Seyfné apı apı nera úfıpımı dánı sıwá rınıńǵı neainıgıfawıxını. Sıpı éf Poro nearfo nánı nene wı ayá mıńǵı mıńǵı mınearoarınını. Sıwá énıńǵı neainıgıfawıxını. ¹² Ayınanı áwanı rıpı osearımını. Nionı nearı nıseamónapırıná sıpı éo nánı dıńǵ nımorı payı ana nearı mónapıńıamanı. Sıpı wıkarfo nánı enı dıńǵ nımorı nearı mónapıńıamanı. Ayı seyfné Gorıxoyá sıńwı tıńǵı e dánı re yaiwinıfırıxınırı nearı mónapıńıarını, “Ayı neparını. Porowa nearıgıfıpımı pıranıńǵı xıdanıwá nánı nene sını dıńǵ rfa neawearını.” yaiwinıfırıxınırı payı ana nearı mónapıńıarını. ¹³ Seyfné rıxa xıxenı e yaiwinıfa enaǵı nánı none rıxa pıranıńǵı mıńǵı ikıńwınıńǵı mırarınıwárını.

Mıńǵı ikıńwını mırarınıwámanı. Dıńǵ nıfa enı neainıfırını. Seyfné nıyfnenı Taitasomı numımınırıńıpımı dánı dıńǵ sıxı umımogfa enaǵı

nene ení arírá wianí nání xe nígwí fáyo oroápoynítrí síjwí neanípoyní.” nearígfáwixíní. ⁵ E neróná none “E epíráoí.” níyaiwirane díńf ikwímońwápi tńń xixení mé xámi Ámíná Goríxo pí pí wimónaríńfpi oxídaneyíńtro nípáwimáná o wimónaríńfpi níxídíroná Porowane ení neańwiapígfáwixíní. ⁶ Ayínání Taitasomí seyíné tńńf e nání nurowárírná ení rírémíxí níwírí re uríńwanigíní, “Iwamíó Koriníyo ńweáyí joxí tńń negí wíníyo arírá wianíwá nání wá níwianírane nígwí fáyo oroaneyíńtro egíápa ámi nero nígwí xámi ‘Apí roáwanigíní.’ rárígfápi tńń xixení yáríńríxíní.” uríńwanigíní. ⁷ Pí pí seyíné neróná ámá wí yarígfápimí múroarígfáyíné nimóníro yarígfáriní. Goríxomí díńf níwíkwíróronáraní, apí nání ámáyo áwaní nuríróńaraní, apí nání níjńfá nimóníróńaraní, Goríxo wimónaríńfpi yaníro nání símí níxeadípeníróńaraní, none nání díńf sípí none seaimíxíńwápimí dání níseairíńaraní, apí nípiní neróná múroarígfáyíné nimóníro yarígfá enagi nání segí wíníyo arírá wianíro nání nígwí níroaróná ení múroarígfáyí yapí nimóníro yáríńríxíní.

“Seyíné ení roáríńríxíní.” uríńf náníriní.

⁸ “Poró sekaxí níriní nearariní.” míyaiwipani. Gí díńf rípiní enagi seararíńjini. Nioní wíníyí Judia píropeníńfyo ńweáyo arírá wianíro nání símí níxeadípeníro yarígfápi nání repíyí seaíaná seyíné ení síwá réńńf oneaípoyítrí seararíńjini. Negí Judia píropeníńfyo ńweáyí nání nepa díńf sípí neainariní. Síwá éńńf oneaípoyítrí seararíńjini. ⁹ Seyíné negí Ámíná Jisasi Kiraiso wá níneawianítrí neaińfpi nání ríxa níjńfá imóníńagíta nání raríńjini. O ańńnamí

nɨɨwearɨnn amɨpɨ mɨmuronɨɨɨo nimonnɨ aiwi seyɨne yeyɨ seyimixememnnɨ xwɨ tɨyo nn nɨbɨrɨnn uyɨpeayonɨɨɨ nimonnɨ seyɨne aɨnnamɨ dɨ amɨpɨ mɨmuronɨɨɨyne imonpɨrɨa nn seaiɨrɨnɨnɨ.

¹⁰ Seyɨne Judia pɨropenɨsɨyo ɨweagɨyo arɨr owianeyɨnɨrɨnɨ yarɨgɨpɨ nn dɨɨɨ nionɨy, ayɨ rɨpɨrɨnɨnɨ. Xwiogwɨ aga xmɨ pwenomɨ seyɨne iwamo nɨgwɨ roarɨgɨpɨ agwɨ nera nuro yoparɨpɨ nɨyrɨrɨny, “Ayɨ ananɨrɨnɨnɨ.” nimonarɨnɨnɨ. Iwamo nɨgwɨ roarɨgɨy, ayɨ seyɨne aiwi xmɨ oyaneyɨnɨrɨnɨ wimonarɨgɨy, ayɨ axɨyne enagi nn seararɨɨnɨnɨ. ¹¹ Ayɨnnn nɨgwɨ “pɨ oroaneyɨ.” rrɨgɨpɨ rɨxa nɨpɨnɨ roarɨpoyɨ. Iwamo oyaneyɨnɨrɨnn dɨɨɨ ra seawenɨpa yoparɨpɨ nɨroarɨrɨnn seyɨne roarɨpaxɨ imonɨɨɨpɨ tɨnɨ xɨxenɨ roarɨpɨrɨa nn xe dɨɨɨ ra seawwɨnɨgɨnɨ. ¹² Ayɨ rɨpɨ nn seararɨɨnɨnɨ. Gɨyɨ gɨyɨ m wɨyo arɨr wianɨro nn “Nɨgwɨ pɨ roarɨwanɨgɨnɨ.” nɨyaiwimn amɨpɨ roarɨpaxɨ imonɨɨɨpɨ tɨnɨ xɨxenɨ roarny, Gorɨxo “Ayɨ ananɨrɨnɨnɨ.” waiwiarɨɨrɨnɨnɨ. Amɨpɨ ayɨ mɨroarɨpaxɨ imonɨɨɨpɨ “Roarɨrɨxɨnɨnɨ.” wɨ yaiwiarɨɨnomanɨ. ¹³ Nɨgwɨ searpɨrɨry kikia ɨweapɨrɨa nn seyɨne anɨɨ seaikrɨmɨnɨrɨnɨ nerɨ mɨrarɨɨnɨnɨ. Ayɨ enɨ seyɨne tɨnɨ xɨxenɨ pnɨ tɨgɨy oimonɨpoyɨnɨrɨnɨ rarɨɨnɨnɨ. ¹⁴ Jisasoy sɨyikɨ imonɨgɨy wɨ amɨpɨ wɨ mɨmuronɨgɨy imonɨɨn wɨ dɨwɨ ikeamonɨgɨy mimonɨ nɨnɨ pnɨ tɨgɨy imonɨpɨrɨa nn agwɨ rɨn amɨpɨ ay wɨ seyɨne tɨgɨpɨ dɨwɨ ikeamonɨgɨyo arɨr wiarɨɨoɨ. Seyɨne enɨ rɨwn amɨpɨ wɨ nn dɨwɨ ikeamonɨro ayɨ enɨ amɨpɨ ay wɨ tɨgɨy imonɨro nerɨny, arɨr seaipɨrɨrnɨnɨ. ¹⁵ Bɨkwɨyo dnɨ enɨn Isɨrerɨyɨ m dɨɨɨ meanje nemeron egɨpɨ nn re nɨrɨnɨrɨnɨ enɨɨpɨ nionɨ seararɨɨpɨ tɨnɨ xɨxenɨ

imón̄t̄n̄aḡi nán̄t̄ searar̄t̄n̄i, “Ámá aiwá maná̄t̄ r̄in̄t̄p̄i xwé meá̄t̄á̄t̄ xwé n̄imearo aí wiḡt̄ n̄ipax̄t̄ imón̄t̄n̄aḡi seá̄ȳt̄ e t̄í̄ḡá̄ȳt̄ mimón̄t̄ḡawix̄t̄n̄i. Ámá on̄t̄miá̄p̄i meá̄t̄á̄ȳt̄ on̄t̄miá̄p̄i n̄imearo aí aiwá̄p̄i nán̄t̄ d̄íw̄t̄ ikeamón̄t̄ḡá̄ȳt̄ mimón̄t̄ḡawix̄t̄n̄i.” n̄ir̄in̄t̄ eán̄t̄p̄i nion̄t̄ searar̄t̄n̄aḡi t̄n̄i x̄ixen̄t̄ imón̄t̄n̄aḡi nán̄t̄ rar̄t̄n̄i.

“*Taitasom̄i* t̄n̄i ámá waú̄m̄i t̄n̄i uowá̄r̄enapar̄t̄n̄i.” ur̄t̄n̄i nán̄t̄n̄i.

¹⁶ Nion̄t̄ seȳt̄né ar̄t̄r̄á seaim̄t̄ nán̄t̄ d̄it̄ r̄fá n̄iwear̄t̄p̄a Gor̄ixo Taitaso en̄t̄ seȳt̄né ar̄t̄r̄á seain̄t̄ nán̄t̄ d̄it̄ r̄fá owen̄t̄r̄i wim̄xar̄t̄n̄aḡi nán̄t̄ yaȳt̄ owianeȳt̄. ¹⁷ Aȳt̄ r̄t̄p̄i nán̄t̄ “Taitaso en̄t̄ seȳt̄né ar̄t̄r̄á seain̄t̄ nán̄t̄ d̄it̄ r̄fá wear̄t̄n̄i.” searar̄t̄n̄i. “Jox̄t̄ Korin̄t̄yo ŋweá̄ȳt̄ t̄t̄n̄t̄ e nán̄t̄ á̄m̄i n̄ineaupaxox̄t̄ran̄i?” uráná “Anan̄t̄n̄i.” r̄f̄t̄ en̄t̄ nán̄t̄n̄i m̄isearar̄t̄n̄i. Xewan̄t̄yo en̄t̄ “Oum̄t̄n̄i.” n̄iyaiwir̄i s̄m̄t̄ n̄ixead̄t̄p̄en̄t̄r̄i nán̄t̄ xeḡt̄ d̄it̄ t̄n̄t̄ seȳt̄né t̄t̄n̄t̄ e nán̄t̄ bar̄t̄n̄aḡi nán̄t̄ searar̄t̄n̄i. ¹⁸ None om̄i t̄n̄i neḡt̄ n̄ir̄ix̄t̄meá̄ȳt̄ wom̄t̄ t̄n̄i en̄t̄ uowá̄rar̄t̄n̄i. O xw̄t̄ȳfá yaȳt̄ neainar̄t̄p̄i wá̄t̄ nur̄imer̄t̄ná en̄t̄p̄i nán̄t̄ Jisasoyá s̄yik̄t̄ imón̄t̄ḡá̄ am̄i ḡt̄m̄i ŋweaḡá̄ȳt̄ n̄t̄j̄fá nin̄t̄ro fá earoár̄t̄n̄iḡt̄or̄t̄n̄i. ¹⁹ O ap̄t̄n̄i imón̄t̄n̄oman̄t̄. R̄t̄p̄i en̄t̄ imón̄t̄n̄or̄t̄n̄i. Jisasoya s̄yik̄t̄ imón̄t̄ḡá̄ Masedonia p̄t̄ropen̄t̄s̄t̄ t̄t̄yo ŋweaḡá̄ȳt̄ o none Judia p̄t̄ropen̄t̄s̄t̄yo ŋweá̄yo ar̄t̄r̄á wian̄t̄wá nán̄t̄ n̄igw̄t̄ Jisasoyá s̄yik̄t̄ imón̄t̄ḡá̄ ap̄i ap̄im̄i urá̄p̄t̄mear̄t̄ná Porowa t̄n̄i naw̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄t̄r̄i eméw̄t̄n̄iḡt̄n̄i ur̄t̄p̄eá̄t̄or̄t̄n̄i. Ámá w̄i none n̄igw̄t̄ aw̄i eaamear̄t̄n̄agw̄i n̄inean̄t̄róná Ám̄in̄áom̄i seá̄ȳt̄ e um̄f̄eyoaro none nán̄t̄ “Wiḡt̄ w̄in̄t̄yo ar̄t̄r̄á wip̄t̄r̄i nán̄t̄ d̄it̄ r̄fá wear̄t̄ḡá̄war̄t̄an̄i?” neaiaiwiro ep̄t̄r̄fá nán̄t̄ r̄t̄p̄i yar̄t̄n̄i. ²⁰ D̄íw̄t̄ ikeamón̄t̄ḡá̄ nán̄t̄ n̄igw̄t̄ yar̄t̄ ewan̄īt̄ nimón̄t̄ro xwén̄t̄ xwén̄t̄ n̄it̄roaro neaiapowá̄ráná

yaríḡwápi nání áamá wí “Porowa níptkwíni mīyaríḡoi.” neamearíptíríxínírí píráníḡ níḡwíperane áamá o t́fni nawíní uráptímearíḡwíní. ²¹ None pí pí oyaneyínírí neranéná Ámínáo “Ayí e neróná wé róníḡ ímóníḡptí yaríḡoi.” yaiwiaríḡptí nání d́ḡḡ nímorane aiwí aptí náníní d́ḡḡ nímorane yaríḡwáonemantí. Áamá “E neróná wé róníḡ ímóníḡptí yaríḡoi.” yaiwiaríḡáptí nání ení d́ḡḡ nímorane yaríḡwáone enḡagí nání seararíḡwíní.

²² Awaú t́fni negí nírxímeá ámí womí t́fni ení uowárénaparíḡwíní. “O none pí pí uraríḡwáptí xíxeni x́dínírfeníḡoi?” níyaiwirane “Aptí eí. Aptí eí.” uríḡwápimí d́nání iwamfó wíwapíyayíáná o arfki xíxeni x́daríḡagí wíníḡwáoríní. O seyfné “Níḡwí aptí roaáríwaníḡíní.” ráríḡáptí t́fni “Xíxeni níroaáríptíráoi.” níyaiwirí d́ḡḡ sf́ḡá weánaríḡagí nání “Nioní ení saní urínarómíní.” níyaiwirí awaú t́fni baríní. ²³ Taitaso nání seyfné ríxa níj́fá ímóníḡoi. O xwíyfá yayí neainaríḡptí wáf urímeaanfwi nání gí gwí móníḡwí woríní. Seyfné seáyí seaiianírai nání nawíní nimónírí yaríḡwí woríní. O t́fni nawíní baríḡfíwaú awaú Jisasoyá sf́yíkí ímóníḡfá píropenísf́ t́fyo ḡweagfáyí uowarfáwaúríní. Egí neríḡfípimí d́nání Kiraisomí seáyí e umfeyoaaaríḡfíwaúríní. ²⁴ Ayínání áamá waú wo awa níb́iro sf́ḡwí seaníḡáná “Nene ámányo d́ḡḡ sf́pí wíaríḡwaéneríní.” raríḡáptí “Neparíní.” oyaiwípoyínírí aptí e iwamfó éf́ríxíní. Seyfné e éánáyí Jisasoyá sf́yíkí ímóníḡfá aptí aptí seyfné nání re seaiaiwíptírfáríní, “Ayí ámányo d́ḡḡ sf́pí níwirí wíaríḡfáyírfání?” yaiwíptírfáríní. None seyfné nání míxí nímeakfínírí uríḡwáptí nání ení “Apání nearíḡfawíxíní.” yaiwíptírfáríní.

9

Nígwí arirá wianiro nání awí eaamearígíápí nání uríngí nániríntí.

¹ Nígwí Judia píropenisí ñweáyo arirá wianí nání awí eaamearíñwápi nání payí rípi seyíné nání nírírí nearíná “Míkí meñagí nání surímá nírírí rífa eaaríñíní?” nimónaríntí. ² Seyíné apí yaníro nání díní rífa seawearíñpí nání ñíjía nimónírí nání e nimónaríntí. Íníná Jisasoyá síyikí imónígíá Masedonia píropenisí tíyo ñweagíáyí arífa egíe dání weyí ñiseamearíríná re rayaríñwáríntí, “Xwiogwí xámí pweagomí Jisasoyá síyikí imónígíá Gíríkí píropenisíyo ñweagíáyí apí éwanígínírí ríxa érowiápínígíáríntí.” E rayaríñwápímí dání Masedonia ñweáyí wigí ámá nápi nene ení axípi éwanígínírí ayá rowífa wiaríntí. ³ “Payí rína surímá nírírí rífa eaaríñíní?” nimóníagí aiwí seyíné nání míxí ñimeakínírí rayaríñwápi surímá imónínígínírí negí níríxímeá waú wo awamí uowárenaparíñíní. Ayí ámá re ñweagíáyo “Koríníyo ñweáyí nígwí fáyo roapírí nání ríxa nípímoárímáná ñweañoi.” uríápi seyíné nepa xixení e oépoyínírí ámá rowamí uowárenaparíñíní. ⁴ Ríwéná Masedonia dání tíyí wí nioní tíní ñbíranéná seyíné ríxa nípímoárímáná míñweañagífa síñwí ñiseanírínáyí, none “Ayí ríxa nípímoárímáná ñweañoi.” ñiyaiwirane díní sñá neaeánaríñpímí dání ayá neainínígínírí nání seararíñíní. Seyíné ení ayá míseainípa eníárani? ⁵ Ayínání nioní re nimónígoí, “Negí níríxímeá awa xámí ñínímearo nioní síní mírémóámí enáná nígwí seyíné negí símímaní e dání ‘Níroari wianíwáríntí.’ neararígíápí ‘Ríxa ípímoárípoyí.’ searípírí nání ouowárimíní.” nimónígoí. Nioní nírémoríná nígwí

apí nání sımírírí seafápimí dání marfái, segí dıńıyo dání xıxenı apání ipımoárınıjagı wınfımıgıtırı awamı uowárenaparını.

“Yajı ewanıf nimónıro roarfırxını.” urıńf nánırını.

⁶ “Poró pí yaiwianı nánı rfa neararını?” nıyairınáyıf, ewayıf xwıyıtá rıpi nánı dıńf mópoyı. Ámá aiwá xwé fıwıtá urfo aiwá xwé minfárını. Onımiá urfo onımiá minfárını. Ewayıf xwıyıtá apı ámá wıgıt wınıyo arırá wianıro nánı nıgwıt nıroaro wiarıgıtápi nánı rıtamıńıyıt nınırı rınını. Xwé nıwirıná Gorıxo wııfpi xwé imónını. Onımiá nıwirıná Gorıxo wııfpi onımiá imónını. ⁷ Ayınánı nıyınénı xıxegını ámá arırá wianıro nánı nıgwıt nıroarıná wıkf dıńf nıyairımánarantı, ámá wo sımeaxfdı seafánarantı, nıroarı mını mıwı xámı “Nıgwıt nıwirıná apı wıwanıgıtını.” yairıarıgıtápi nánı dıńf nımoró nıroaro mını wıfırxını. Ámá wıgıt wınıyo arırá wianıro nánı nıgwıt fıayo nıroarıná yayıt tını roarıgıtáyo Gorıxo dıńf sıxıf uyarıńf enagıt nánı rarınını. ⁸ Ai o seyıné aikıt yınıpırfa nánıranı, aiwá nıpırfa nánıranı, apání fıgıtáyıné imónıro ámá dıwıt ikeamónıgıtáyo arırá wıpırı nánı imónıgıtápi tını xıxenı mimónı múroro epırfa nánı anantı seáyıt e seaimıxıpaxorını. ⁹ Nionı seararınápi tını Bıkwıyo dání ámá wé rónıgıtáyıt yarıgıtápi nánı re nırınırı eánıńıpi tını xıxenı imónını, “O yajı ewanıf nimónırı dıwıt ikeamónıgıtáyo wiarınırını. Ayınánı o wá nıwianırı wııńıpi nánı Gorıxo ná rıwıyo aiwıt wı dıńf peá monfámantı.” E rınıńıpi nionı seararınápi tını xıxenı imónıjagı nánı rarınını. ¹⁰ Gorıxo —O aiwá omıńıf yarıgıtáyo fıwıt fıwıtá urıpırı nánı mını wırı aiwá

nípírí nání mǎnǎ wírí yarígoríní. O amípí seyíné Kiraisomǎ díńǎ wíkwíroarígǎ wíníyo arírǎ wípírí nání ení mǎnǎ seaiapírí sayǎ nimíxa urí enǎfǎríní. E yaríńǎ ámǎ aiwǎ omíńǎ xwé níróǎ núfasǎnǎ aiwǎ xwé miarígǎpa seyíné ení yanǎ ewaníń nimóníro wiarígǎpimí dání axǎpíníńǎ e epǎrǎfǎríní. ¹¹ Seyíné gíní gínǎ díńǎ re yaiwiaríńǎ, “Ananǎ yanǎ ewaníń nimónírane negíyo owianeyí.” yaiwiaríńǎ Goríxo seyíné xwéní mǎnǎ wípaxǎ imónípírǎ nání amípí wí mímúronígǎyínéníńǎ seaimíxínǎfǎríní. E seaimíxínǎfǎ enǎgǎ nání segǎ séríxímeáyo arírǎ wianíro nání nígwǎ xwéní roaarígǎpí Porowane nísearǎpírane nímeámí nurane wianírí yaríńagwí sńǎwǎ níseanírónǎ ríxa Goríxomí yayǎ wípǎrǎfǎríní. ¹² Ayǎ rípí seararíńíní. Arírǎ wianíro nání seyíné yarígǎpí ámǎ Goríxoyǎ amípí wí nání díwǎ ikeamónígǎyó xíxení arírǎ wíaraníro nero aiwǎ apíní mǎyaríńǎ. Seyíné yarígǎpimí dání ámǎ obaxǎ Goríxomí yayǎ seáyí e níwíera waríńǎ. ¹³ Ayǎ rípí raríńíní. Ámǎyǎ seyíné nígwǎpí wianíro yaríńagǎ sńǎwǎ níseanírónǎ rípí seaiawípǎrǎfǎríní, “Nene sńǎwǎ aníńwaé dání ámǎ ayǎ xwíyǎfǎ woákǎfǎ inarígǎpí —Apí yayǎ neainaríńǎ Kiraiso ríńǎpíríní. Apí arǎfǎ yímígfǎ nero xíxení rǎfǎ xǎdaríńǎ?” níseaiawíro nání Goríxomí seáyí e umǎeyoapǎrǎfǎríní. Rípí ení seaiawípǎrǎfǎríní, “Nene tǎnǎ wíníyo tǎnǎ arírǎ neaianíro nání mǎnǎ neiapaxǎ imóníńǎpí nímúroro xwéní rǎfǎ neaiaparíńǎ?” níseaiawíro nání ení Goríxomí seáyí e umǎeyoapǎrǎfǎríní. ¹⁴ E nero seyíné nání ríxíńǎ níseauríyíronǎ seyíné Goríxo ámǎyo wǎ níwianírǎnǎ ámǎ wianarígǎpimí wíarǎ nímúrorí wianaríńǎpí tǎnǎ yarígǎyíńé imónígǎfǎ enǎgǎ nání seyíné nání íkǎnǎńǎ sǎpí winǎfǎríní. ¹⁵ Goríxo xegǎ xewaxomí níwǎrénapírǎnǎ

neaiiñpí —Api amípi bí tñni ritamihyá mepaxí imónihpírini. Api nání yayí owianeyi.

10

Xíto nání rarigfápi xwító oeámíniri urihí nánirini.

¹ Agwí Poroní —Nioní áamá wí re rarigfontirini, “Neneyá sñwí tñhí e dání ayá igigí nerí aiwí nene sñwí manihwaé dání ayá nepeárímánánihí payí nearí rarihorini.” rarigfontirini. Nioní Kiraiso xwíta tñyo nemeríná nìpeniri awayini yago enagi nání ² rixihí rípi osearimíni, “Nioní segí tñhí e nìremoríná ayá igigí mé nerí áamá ‘Porowa Kiraisomí mixelarigfáyí yarigfápa yarigfáwarini.’ neaiwiarigfáwami símí tñni mixelí ríá tñhí urimfápi seyíné ení searimífa nání minimixipani.” ³ None xwíta tñyo niñwearanéná áamá Gorixomí mixelarigfáyí tñni niñwearane aiwí ayí diñhí moarigfápimi dání diñhí nìmorane mixelí inarihwáonemani. ⁴ Amípi none mixelí nání xirihwápi áamá ayí xirarigfápi mixelihwíni. None xirihwápi símí tñni inarihwápiyá onáí imónihpí xwiríá ikixelaníwá nání Gorixoyá ení eánihí imónihí tñhípi xirihwíni. ⁵ Api íá nixirirane re yarihwíni. Pí pí áamá wigí diñhíyo dání xehwí neñwípémáná érowiápnarigfápi pírí wiaíkirane xwiyíá “Seáyí e imónini.” rarigfá áamá Gorixo nání niñfá mimónipa oépayiniri mudímoarihpí pírí wiaíkirane nerane áamá nñni pí pí “Oyaneyí.” niyaiwiróná Kiraisomí arfá yímigí wipírí nání wigí diñhípi fánihí xirárarihwíni. ⁶ Seyíné nioní searfápi ríxa arfá yímigí niarihagfa niseaniríná nioní áamá wigí niwiaíkiarigfápi tñni pírf umamómfa nání ríxa ipimónihini. ⁷ Seyíné warárimini sñwí niwíniro yarihoi. Segí wo “Kraisoyá ayá

tñjť imóniñáoni ayť, nioniriñi.” niyaiwiriñi dñjť sñjá neánirfnáyť, xfo Kiraisoyáo imóniñjťpa none eni Kiraisoyáone imóniñagwi nání ámi xewaniño dñjť xejwť neaiwiariñjťpi nání dñjť niyaikirori none imóniñwápi tñni xixeni neaiwiwiniñgini.

⁸ Ámináo none neniť tñgťáyñiñjť oimóniñpoyiniñi niñeariñpearfná seyťné xwiriťá miñseaikixé Jisasomi píranñjť xfdiñiri nání eñť sixť seamixaniñi neariñpeañť eñagi nání niñwanñjoniñi miñxť ayá wí niñmeakñiniñiñi aí ayá biñiñiñimenñjoi.

⁹ “Payť Poro eariñjťpi nene řá niñroranéná eñť siñiriñjwť neainini nání řá eariñi?” oyaiwiñpoyiniñi meariñjñi.

¹⁰ Wa nioni nání re rariñgťárini, “O payť nearfná xwiñyťá řá tñjťpi niñiri eariño aiwi ámá siñjwť anigťe dani ‘Eñť eániño iworani?’ wí waiwipaxť miñmóniñjoriñi. Xwiñyťá niñiriñfná píranñjť irť miñrépeariñjoriñi.”

¹¹ Nioni nání e rariñgťáwa niñjťá re imóniñriñiñi. None seyťné siñjwť miñneanigťe dani payť nearfná imóniñwápa ámi segť siñjwť anigťe dani neranéná axiñi niñmóniñrane yanťwáriñi.

¹² None ayá nepeáriñmáná ámá seayi e niñmóniñro weyť menariñgťáwa nání ríramiñjyť niñirane “Awániñjť imóniñwiniñi.” wí riñpaxonemani. “Nawiniñi niñkumiñxiñirane imóniñwiniñi.” eni wí riñpaxonemanti. E neri aí ámá ayť wigť wo nání “Apáni riñyarini? Siñi riñyarini?” niyaiwiróná wiwanñjyť yariñgťápi tñni siñjwť niñwiniñaxťdoro “O apáni yariñi.” rariñgťárini. Wigťpi ríramiñjyť niga wariñgťárini. E neróná sa majiñmajťá niñkariñiñro yariñjoi.

¹³ Wa e yariñjagťa aiwi none miñxť niñmeakñiniñiranéná sanñjť none neatiñjťpi nání dñjť mamó nerane wiariñi niñmúrorane miñxť meakñiniñaniñmewiniñi. Gorixi wáť uriñméñriñxiñiñiñi niñneariñpearfná none nání sanñjť neatiñjťpi —Api

seyfné eni ínimí ηweagfápirini. Apí nání dñjť nímorane mǵxť meakfninanfwiní. ¹⁴ Seyfné sanñjť Gorixo neatiñjťpi ínimí ηweagfáyfné enagť nání none seyfné tñjť e nání nǵbiri xwiyťá Kiraiso nání yayť neainarñjťpi nání wáf nǵsearirfná sanñjť Gorixo neatiñjťpi wí wiárť nímúrorane enwámani. ¹⁵ Ayínáni none mǵxť nímekfniniranéná sanñjť Gorixo neatiñjťpi wí wiárť nímúrorane áamá wa omť nǵxfđiróná éfápi nání none xenjwone weyť menarñwámani. Wí e mé dñjť re nǵyaiwirane ikwťmoñwini, “Seyfné Jisasomi dñjť nǵwikwťrore enjť neága nuróná none épeárñwápimi dání sanñjť Gorixo neatiñjťpi tñni xǵxenť xwé nimóga upťrfárini.” nǵyaiwirane ikwťmoñwini. ¹⁶ Seyfné e nimóga nurónáyť, none anani seyfné tñjť e orťwami dání ηweagfáyť tñjť e nání aí nurane xwiyťá yayť neainarñjťpi wáf urťrane yanťwáriní. E nerane áamá wa Gorixo uowárñje dání wáf rǵmэфápi xenjwone weyť mǵmearinǵpa yanťwáriní. ¹⁷ E neri aí Bǵkwťyo re nǵriniri eánini, “Go go mǵxť nímekfnirfná Ámínáo enjťpi nání mǵxť meakfníwiniǵini.” nǵriniri eánini. ¹⁸ Ayť rǵpi nání xwiyťá apí mñjť nirori seararñjini. Áamá wiwanñjťyť weyť meararñǵfáyť nání Ámínáo “Mǵmǵwiáro yarǵfáyťrfani?” yaiwarñjťmani. Xewanñjo sñjwť nǵwinaxđiri píránñjť yarñjagťa nǵwinímáná weyť umeararñjťyť nánini “Mǵmǵwiáro yarǵfáyťrfani?” yaiwarñjťrini.

11

Mimónť wáf wurǵmeiarǵfáwa nání urñjť nánirini.

¹ Agwí xe Poro majťá nikáriniri xegť enjťpi nání mǵxť bǵ omeakfniniri sñjwť nanťpoyť. E seararñjagť aí rǵxa sñjwť e nanarñjoť. ² Ayť rǵpi nání “Xe mǵxť bǵ

omeakíniniri sijnwí nanípoyi.” searariñini. Gorixo seyfné naní imóniptría nání dñj ría wearijpa nioní ení niwearini. Seyfné áamá yapí seaíwapiyaníro yarigía wíyo aría niwiro mixídí siní apiyáíwayfnénijí imónijnána Kiraisomí seajwirárimía nání oxí ná womí omínijí meánfrixiniri searéroárinjá engají nání seyfné nání dñj ría niwearini. ³ E nerí aí eníná sidíro Ipímí yapí niwíwapiyirfná xegí ináyfnijí imónijípimí dání wíwapiyijpa áamá wa seyfné ení yapí ni seaíwapiyiro xejwímí dání niméra seawarfná seyfné siní ikwiráfnánijí nimóníro Kiraisomini píranijí mixídípa epírxiniri wáyí ninarini. ⁴ Seyfné rípi rípi yaríngá nání searariñini. Áamá wa Jisaso nání rínijípi xixení mīsearí xegí bí seararfná seyfné ananí aría wiarigfáriní. Kwíyí none searána seaainijípi marfái, xegí bí nání searána xe oneaaíniri aría wiarigfáriní. Xwiyfá yayí seainaríjé none wáf searíjwápi marfái, xegí bí imónijípi searána ananí aría wiarigfáriní.

⁵ Ai nioní wí re yaiwiaríjónímaní, “ ‘Kiraisoyá wáf wurímeiaríjwá seáyí e imóníjwáonerini.’ rínarigfáwa nioní imímí nimixíjoi.” yaiwiaríjónímaní. ⁶ Nioní áamá sijnwí anígé dání xwiyfá nírífná irí mīrépearíjónírfani? Irí répearíjónírfani? Nioní majfáriní. E nerí aiwí nijfá xwiyfá yayí neainaríjípi nání imónijápi bí onímiápi mimónijini. Ai none seyfné tñí niñwearane pí pí neranéná “Porowa nijfá seáyí e imónigfáwarfani?” oyaiwípoynirínijí síwá seainíjwáriní. ⁷ Nioní seyfné kwíyí emaxíniptría nání Goríxoyá xwiyfá yayí neainaríjípi wáf ni searírfná nígwí bí mīsearíjápimí dání síyikwípnínijí imónijáriní. Nioní e enápi nání “Poro sípi neaikáríjnigini.” rīseaimónarini? ⁸ Nioní xámí seyfné

searéwapiyimi nání Jisasoyá s̄iyikf̄ imónigf̄á wín̄iyf̄ nigw̄f̄ n̄imónapáná nioni f̄w̄fn̄ijf̄ uráp̄ijaniḡini. ⁹ Ayf̄ r̄ip̄i searariñ̄ini. Nioni seyfné t̄fn̄i ηweañáná negf̄ n̄ir̄ixf̄meá Masedonia p̄iropenis̄tyo dán̄tyf̄ wí n̄ib̄iro am̄ip̄i nioni d̄fw̄f̄ ikeamóniñ̄ap̄i x̄ixeni niap̄igf̄á enagi nání segf̄tyf̄ wom̄i aí an̄ijf̄ wí m̄iwikár̄ijaniḡini. Pí pí nerfná Korin̄i ηweáyfné an̄ijf̄ oseaikár̄im̄in̄ir̄i meñaniḡini. Rf̄wéná ámi n̄iseaimearfná eni ax̄ip̄ini em̄f̄ar̄ini. ¹⁰ Xw̄iyf̄á Kiraiso nání nepax̄ijf̄ imóniñ̄ip̄i f̄á x̄ir̄iñáoni aga nepa re searariñ̄ini, “Nioni ‘Korin̄i ηweáyo nuréwap̄iyirfná nigw̄f̄ b̄i murápar̄iñ̄ar̄ini.’ n̄ir̄ir̄i m̄ixf̄ meakfn̄in̄f̄ap̄i segf̄ Ḡirik̄i p̄iropenis̄tyo n̄im̄ini yanf̄ niwéa warfná ámá wo áwini e dán̄i n̄irakin̄f̄aman̄i.” searariñ̄ini. ¹¹ “Poró pí nání r̄fa e nearar̄ini?” r̄iseaimónar̄ini? “D̄ijf̄ sixf̄ m̄ineyar̄iño enagi nání nearar̄ini.” r̄iseaimónar̄ini? Oweot̄, nioni d̄ijf̄ sixf̄ seyar̄iñ̄agi nání Gor̄ixo nijf̄ar̄ini. ¹² D̄ijf̄ sixf̄ seyar̄iñáoni aiw̄i “Kiraisoyá wáf̄ wur̄imeiar̄iñ̄wá seáȳi e imóniñ̄wáoner̄ini.” r̄inar̄igf̄áwa “Porowa wáf̄ n̄ir̄imerfná yar̄igf̄ápa ax̄ip̄i yar̄iñ̄wáoner̄ini.” n̄ir̄iro weyf̄ mear̄inar̄igf̄ap̄i m̄iwiar̄óim̄iḡin̄ir̄i nigw̄f̄ m̄isearap̄f̄ yar̄iñ̄ap̄i ax̄ip̄ini néra umf̄ar̄ini. ¹³ Ayf̄ r̄ip̄i nání e néra umf̄ar̄ini. Ámá nioni searariñ̄áwa sa mimónf̄ wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄áwar̄ini. Ámáyo yapf̄ wíwap̄iyan̄iro nání yar̄igf̄áwar̄ini. “Kiraisoyá wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄á warfn̄i?” oneaiiw̄ipoȳin̄ir̄i wigf̄ imónigf̄ap̄i r̄itf̄ nin̄iro xegf̄ b̄i im̄ix̄inar̄igf̄ar̄ini. ¹⁴ Awa nání searariñ̄ap̄i nání d̄ijf̄ n̄ip̄ikín̄iro ududf̄ m̄iseain̄ipani. Seteno aí xegf̄ imóniñ̄ip̄i anani r̄itf̄ nin̄ir̄i añfnajf̄ wf̄á ókím̄ixar̄iñ̄tyf̄ wóniñ̄i imónariñ̄ir̄ini. ¹⁵ Ayináni oyá x̄ináiwan̄iñ̄i nimón̄iro om̄iñ̄i wiiar̄igf̄áwa wigf̄ imónigf̄ap̄i r̄itf̄ nin̄iro ámayá s̄ijw̄f̄ t̄ñ̄i e dán̄i ámá wé rónigf̄á

oimónþpoyiniri yarigtáyí imónigtápánijí imónáná sirí mþþkínipaní. Yoparí imónþe wigí egþápi tñni xixení Gorixo þirí umamonía enagi nání rariñiní.

Wáí niriþmeríná wímeanþþi nání urijí nánirini.

¹⁶ Xámi rþápi ámi dirirí nerí bi osearimíni. Nioní mixel meakñimþþi nání “Poró majía nikáriniri rariñorini.” mñniawipani. E niseariri aí sñni “Poró majía nikáriniri rariñorini.” nñniawirónáyí, nioní segí aría egþe dání mixel meakñimí nání seyñé majía ikárinarijé wo weyí mearinaríná xe oeniri sñwí wñnarigtápa nioní ení sñwí nanþpoyí. ¹⁷ Nioní mixel nimeakñiniri searimþþi Ámináo e ouriniri wimónarijþi tñni xixení searimiméini. Aga majía nikáriniri “E yariñaonirfani?” niyaiwiri diñí sñjá neánarijé wonñniñé nimóniri searimfñni. ¹⁸ Ámá obaxí wigí ení eánigtápimi dání egþápi nání mixel meakñinarigtá enagi nání nioní ení axþþi bi mixel meakñinimfñni. ¹⁹ Diñí émfí saimí mogfáyíné ámá wa majía nikáriniro rariñagfa aría nñwiróná anani yayí tñni aría wiarigtáyíné enagi nání nioní ení segí aría egþe dání mixel bi meakñinimfñni. ²⁰ Ai ámá wa seyñé áxenwarí seaianiro nání ñwí ikaxí xegí bi searékwiñwiyánarani, segí amþþi seamíwiárekixéánarani, yapí nñseawapþyirijþimi dání segí amþþi fwi searápánarani, wianijowa seáyí e nimþeyoániro paimimí sealánarani, wé tñni sñmimañyo seupþkákwiánarani, xe oneaipoyiniri sñwí wñnarigtáyíné enagi nání rariñiní. ²¹ Xámi nioní seyñé tñni niñwearíná awa seaikárarigtápa axþþi seaikárimí nání ení meánijaoni enagi nání aga ayá ninarini.

E nerí aí nioní ríxa majimajfá nikárinrí wa ayá nepearimáná pí pí mîxí meakíninarigfápi nání nioní ení mîxí meakíninimfíní. ²² Awa “Xibiruone imóniñwiní.” rariñagfa aí nioní ení woní menirani? Awa “Isirerone imóniñwiní.” rariñagfa aí nioní ení woní menirani? Awa “Ebirfamoyáonerini.” rariñagfa aí nioní ení oyá woní menirani? ²³ Ai “Nioní ríxa xóxwí nerí rariñini.” nimónariní. Awa “Kirisomí xináíwanénifí nimónirane wiiarñwáonerini.” rariñagfa aí nioní Kirisomí nîxídirí nîwiirfna awami wiárf seáyí e nîmúrorí yarñáonirini. Nîrfkwínimáná omifí anifí miní nerí múroarñáonirini. Gwí ámi ámi nîñwirárigfóní riwonirini. Iwanfí ámi ámi ayá wí nîmépegfóní riwonirini. Nîpepaxí xwapí nikárigfóní riwonirini. ²⁴ Gí Judayfí wé wú fá nîñxeayiro iwarogfí nîñimépéa nuróná 39 imónayini nání neayigfónirini. ²⁵ Romiyfí biaú bí fá nîñxeayiro wegwfá tfiní iwanfí neayigfónirini. Biní sfñá tfiní nearí nîñigfónirini. Biaú bí sipixíyo nurfna sipixí sipí éaná rawirawáyo piéroayñáonirini. Sfá wiyimí rawirawáyo ikwiárinimeñáonirini. ²⁶ Wáf urimemínirí nání añfí nîkírorfna iniigfí waxfí ámi ámi nîmároayipaxfí eñonirini. Ámi ámi nîrápekíxeayipaxfí nigfónirini. Gí gwí axfírí imóniñwáyfí sipí nikarayipaxfí egfónirini. Émayfí ení sipí nikarayipaxfí egfónirini. Añfí xwéyo nemerfnáraní, áma dñfí meañe nemerfnáraní, rawirawáyo nurfnáraní, mimónfí nîñixímeá imónigfáyfí tññfí e nemerfnáraní, anfnayipaxfí néra emeñáonirini. ²⁷ Omifí rfá tññfí anifí miní nerñfipimi dání okifí nîweñonirini. Sfá obaxíyo si ragáonirini. Agwfní yayagáonirini. Iniigfí nání gwfní yeáyfí niayagonirini. Aiwá nánirani, iyfá nánirani, añfí nánirani, ámi

ikáriníñf wo enípi nání orímíní. Goríxo anínamí nání uménapiñoríní. Omí uménapiñe dání xwiogwí wé wúkaú síkwí waú waú ríxa pweníñríní. O dñíñpíní rífa peyiñnigíní? Náo ení rífa peyiñnigíní? Nioní majíáríní. Sa Goríxo nijíáríní. ³ Ámá o aníña —E ámá siyikwí míní nimóníro síríf muní ñweagíferíní. E nání nipeyiríná —Dñíñpíní rífa peyiñnigíní? Náo ení rífa peyiñnigíní? Nioní majíáríní. Sa Goríxo nijíáríní. ⁴ E nání nipeyiríná xwiyíá seáyí e imóníñf enjagi nání dñíñ nimorí áwaní mírípaxípi arfá wirí xwiyíá Goríxo xe ámáyo áwaní ouríwínígníñríní síñwí míwínaríñfípi arfá wirí eníñríní. ⁵ Ámá e yaríñomí nioní weyí umearípaxí aiwí níwaníñoní weyí bí mímearínípa nemáná aí ení samíñf níweníñpí nání wí níwiamómíméíní. ⁶ Nioní nepa “Weyí omearínímíní.” nínimónírínáyí, nepaxíñf imóníñfípiñí rímí enjagi nání “Majímajíá ikárínaríñoríñí?” wí níaiwípaxí meníní. E nerí aí ámá nioní nání dñíñ nímoróná nioní nemeríná uréwapiyaríñjagi arfá níro síñwí naníro egíápi nání wíarí ogámí nero oríñá wíníñápímí dáníní “O seáyí e e imóníñoríñí?” níaiwípíñíñríní “Ámí weyí bí omearínímíní.” mínimónaríníní.

Obo Poromí xe ení samíñf owímíñíñríní Goríxo síñwí wíníñf náníñríní.

⁷ Goríxo nioní awíaxí imóníñfípi nání oríñá ámá mítewíñarígníápi nítewíñríníñfípímí dání wáí mímónípa éwínígníñríní ení wíyi omí ayíñwí ówínígníñríní síñwí naníñnigíní. Ení ayí nepa ení nání míraríñíní. Nioní wáí mímónípa oenírí oboyá xwiyíá yaní urímearígníáyí wo iwaníñníñf nínearí samíñf nímíñíní nání síñwí wíníñnigíní. ⁸ Apí nání Ámínáomí ríñíñf nuríríná píñí oníwíaríñríní bíau

bi urayíagi aí ⁹ o nioni rixiñf urfáyf tñi xixeni minií re niriñinigiñi, “Ámá siñwí niseaniríná re yaiwipaxf eñagi nání, ‘Samñf wegáfáyf Gorixó eñf niwímixiriñfipimi dání eñf sixf weámixfagi rfa yarñoi?’ yaiwipaxf eñagi nání nioni wá niriwianirí siiarñápimi joxi fá nixirirínáyf, ayf apánirini.” niriñinigiñi. E niriñf eñagi nání nioni eñf eánñf Kiraisoyápi anñf eñf sixf onímixinirí eñf samñf niwearñfipi nání ududf mininí yayf tñi mixf meakñinimfñi. ¹⁰ Ayínáni nioni eñf samñf niweríná Kiraiso eñf sixf nímixiñfipimi dání eñf sixf eánarñá eñagi nání nioni wáf urimearíná amípi ámá eñf samñf wepaxf imixarñfipi nímeánáraní, ámá paimimf nikáránáraní, diñf rfa niwepaxf imónñfipi nímeánáraní, rfmewá níánáraní, xeanñf nikáránáraní, api nipiñi nání “Ayf ananirini.” yaiwiarñárini.

Wigf yarigfápi nání ayá sfwf uoarñf nání urñf nánirini.

¹¹ “Nioni mixf nimeakñiniríná nira weapfápi majimajfá nikárinirí rfarini.” nimónarini. E nerí aí sewanñfyfné mixf api omeakñinirí nimixfagfa nání api e éarini. Nioni nání wa rarigfápa siyikwípinññf nimónirí aí “Kraisoyá wáf wurimeiarñwá seayi e imónñwáonerini.” rinarigfáwa wí minimúrogfoni eñagi nání seyfné weyf nñimeariro siñwiriyf, xixeni epaxf imónñfipi tñi yaníro egfáriní. ¹² Ayf rípi nání seararñini. Nioni seyfné tñi niñwearíná Kiraisoyá wáf wurimeiarigfá nepaxñf imónigfáwa emimf ero ayá riwamónipaxf imónñfipi ero yarigfápi arfki anñf miní seaíwapiyayinárini. ¹³ Jisasoyá siyikf imónigfá wíniyo niwimearíná wéyo umearñápa seyfné ení axfpi niseamemáná aí wiamonjápi, ayf rípinirini.

Niont aiwá nntmí nánit nigwí bít nisearáþit anitjít mipseaikáritjanigint. Sipí e seainjápít nánit ananit yokwarimí niipítiréot?

¹⁴ Arfá nípoyít. Ritxa biaú bitjåont ámit bit bitimintit nánit imónitjint. Ámit bit bitimintit nánit nimónitit áit anitjít seaikáritmfámanit. Segít amítípít bit mipsearápít sa seyfné tñit nawínt dñjít sixt nínitit onweaneyintit bitmfa nánit raritjint. Seyfné nijfárint. Niaíwtyf xaniyaúmit amítípít aritrá wítmigititit awí eámeámít yáritpaxfmanit. Xaniyaú niaíwtyo aritrá owiaiyintit amítípít bit awí eámeámít yáritpaxítint. Segít sénomít, ayf niont énitjít imónitjåont enjagít nánit raritjint. ¹⁵ Seyfné aritrá seaimít nánit gít amítípít nñit emít nitmorfná ayf yayf tñit emít mómfárint. Aritrá seaimít nánit nityorfitnitfná ayf yayf tñit yorfitnitmfárint. Niont e nerít dñjít sixt ayá wí seayaritjagít nánit seyfné sa bit onitmiápit dñjít sixt nityipítiréot? ¹⁶ Niont seyfné tñit nitjwearfná anitjít wí mipseaikáritjå aiwít ámá wí re searítþitráot, “O sitjwít samamít nerít fwít neritjítþimít dánit yapít seaieþitnitjint.” E searítþitrfá aiwít wí e mipseaikáritjanigint. ¹⁷ Ámá niont seyfné tfe nánit nurowárenapitnitjítþimít dánit enít yapít nitseáitwápitýirit fwít bit mipsearáþitjanigint. ¹⁸ Taitaso seyfné tñjít e nánit bitnit nánit enít ritremixt wiowáritjanigint. Negít nitritxímeá o tñit bitjo enít nitkumixitit wírenapitjanigint. Taitaso yapít nitseáitwápitýirit segít amítípít bit ritsearáþitjintigint? Oweot, wí e menjitnigint. Xámít none seyfné nitseáimearfná enjwápit nánit þíránitjít dñjít mópoyít. Taitaso “Þíránitjít e oemint.” nitýaiwirit seaititjítþa none enít axítþit nerane omít númit iritkwítnitjít mikeántitþa reñwanigint?

¹⁹ Xwitýfá ritþit fáf nitroróná anitjít re ritneaiawiaritjot, “Porowa wigít egfápit nánit xwitýfá wákwínanitro nánit

rfa raritjoi?” rineaiaiwiarijoi? Negf dñj sxi seayinjwayfne, wi e oneaiawipoyiniri mirarinjwini. Sewaninjyfné Kiraisomt nixdiróna enj neánro xfdiprfa nánt Gorixoyá sñw tñj e dánt Kiraiso awa e ouripoyiniri neaimixinjipini enj nímixiri seararinjwini. ²⁰ Niont ámt seyfné tñj e niremorfná “Nanj ayf e imóninjagfa owinimini.” niyaiwia bimfápi tñt xixenti mimónf xegf bi imóninjána seaimeámiginiri ayá sfwf nroarinti. Seyfné eni “Porowayini nimónimána oneameani.” yaiwiarigfápi tñt xixenti nimónimt miseameá wikf nónimt seaimeámiginiri ayá sfwf nroarinti. Seyfné siní sfmf tñt niwiápfga uro sipi dñj niyaiwiga uro wikf rfa ápiáwfnñj noga uro rrowiamf niga uro ikayfwf nimeariga uro mimayfo nroga uro wárxaxa nimoga uro mixf nepéga uro yarinjagfa sñw seanimiginiri nánt seararinjini. ²¹ Niont ámt nibirit niseamearfná segf sipi yarigfápimt dánt Gorixo ayá nimóána segf sñw anigfe dánt ñw eámiginiri ayá sfwf nroarinti. Xámt segtyf wi fwf nero wigf fwf inigfápiranti, fwf niniri rpeánigfápiranti, piaxf weánipaxf imóninjipi egfápiranti, rixa rfwfmnt mimamó siní yarinjagfa sñw niseanirfná ñw eámiginiri rarinjini.

13

*Íkwair*trf niwirfná urinjipi nánirinti.

¹ Seyfné tñj e nánt rixa biau binjóni ámt bi bimfárinti. Rixa niseamearfná xwiyfá Bikwíyo niriniri eánñj rípi “Xwiyfá nimixirfná sñw wínarófá waúraní, waú woraní, sopñj norónáyf, ‘Api nepa rfa imónini?’ yaiwipaxirinti.” niriniri eánñjpimí nixdirane xwiyfá imixanfwarinti. ² Xámt

nþbimáná ámi rfwíyo nþbírtná íkwairírť seainþapa agwí seyfné siní mīseaiþeapa nerfná segť fwť éfáyo tñní fwť méfá wíniyfné tñní nání payť nearí íkwairírť seawárenaparĩñiní. Nioní ámi bí nþbírtná ámá fwť yarigťáyť siní xe oépoyinírí sñgwť wñimfámantí. ³ Seyfné dññť re yaiwiarĩñagí nání e emfáriní, “Nene ‘Kiraiso nepa Poromí dání rarĩñfřiní.’ yaiwianí nání o e oneaiwapiyini.” yaiwiarĩñagťa nání e emfáriní. O píráníñť owimiximíniní nerfná samĩñť nřwerí seaiarĩñomaní. Eñť tñní seaiarĩñoriní. ⁴ Eñíná o samĩñť weñáná íkfá yoxáfpámí yekwiroarigťá aiwí Gorixoyá eñť eáníñfpimí dání ámi sññť ñweañoriní. Xfo tñní nawíní ikárinĩñwá eñagí nání eñť samĩñť weñwáone aiwí seyfné tññť e nání nþbrane píráníñť seaimixanírí neranéná sñño tñní nawíní nřkumixinřrane imónĩñwá eñagí nání eñť eáníñť Gorixoyá tñní seameanfwariní.

⁵ Seyfné woxiní woxiní “Nepa Kiraisomí dññť wřkwřroarĩñá wonřřaní? Mřwřkwřroarĩñá wonřřaní?” nřyaiwinírí iwamťó inřřixiní. Sewanĩñfyfné woxiní woxiní sñgwť ainenaxřdřřixiní. “Jisasí Kiraiso tñní mĩñĩñĩñwaéneriní.” nřyaiwinřro sñgwť mí nómixinřro nřjťá mimónĩpa reñoi? E nřsearírí aí sñgwť nainenaxřdřřiná mřwiárófáyť imónĩñánáyť, “Kiraiso tñní mĩñĩñĩñwaéneriní.” nřyaiwinřro sñgwť mí ómixinřpaxť meniní. ⁶ E nřsearírí aí nioní dññť re seaikwřmoñiní. Seyfné none sñgwť nřneanaxřdřřoná rřxa mřmřwiárówáone imónĩñagwř neanarĩñoi. ⁷ Seyfné sřpí wř mepa oépoyinírí Gorixomí rřxinť seaurřyarĩñwáriní. Ámá wř re oneaiwřpoyinírí, “Porowa Koriní ñweáyo wáť nurřmerfná wř mřmřwiárogřawixiní.” oneaiwřpoyinírí seaurřyarĩñwámaní. “Porowa

míwíarogfawixini.” neaiwiariñagfa aiwi seyñé nanj imóniñipi tñni xixeni epíri nání Gorixomi rixiñj seuriyarñwárin. ⁸ Ayf rípi nánirini. None pí pí neranéná xwiýfá nepaxiñpimi ðiñj mîwîkwíropa oépoyiniri wí yarñwáonemani. Apimi ðiñj wîkwíropaxípiní yarñwáonerini. ⁹ None eñj samíñj neawéagi aí seyñé eñj neáníro Kiraisomi xfdariñagfa niñseaniríná yayf yarñwárin. Seyñé yóf oimónipoyiniri Gorixomi rixiñj seuriyarñwárin. ¹⁰ Ayf rípi nání agwi nioni seyñé tñni miñweá wí e dání niñweámáná payf rina eaariñjini. “Nioni segf tññj e nání niñbiríná Gorixo nénf tññóniñj oimóniri nimixiñpimi dání ríá tññj oseamemini.” mînimónariñagi nání payf rina neari wírenapariñjini. Ayf rípi nání rariñjini. Gorixo nénf tññóniñj oimóniri niñmîxiríná áamá xfomi ðiñj wîkwíroarigfáyo uyfniñ uméwiniñginiñi nimixiñfmani. Eññiñi wîmîxíwiniñginiñi nimixiñfiriñi.

Yoparípi uríñj nánirini.

¹¹ Negf niñixímeáyíñé, yoparf rípi nearíná yayf seawárenapariñjini. Seyñé yóf oimónaneyiníro aníñj miní ero nioni eñj ríremíxí seaiariñapi arfá ókiarf móníro ðiñj axípinini xfdíro piýfá wero éfirixini. Seyñé e nerónáyf, Gorixo —O áamá nání ðiñj sipí seaini nání seaimixiriñi piýfá wepíri nání seaimixiriñi eñorini. O íníná ðiñj seakikayoníarini. ¹² Gorixomi ðiñj wîkwírográfáyíñé yayf niniñóná yayf óf eánenífirixini. ¹³ Gorixoyá áamá nioni tñni re ñweagfáyf yayf seawárenapariñjoi. ¹⁴ “Seyñé niýíñeni Áminá Jisasi Kiraiso wá seawianiri Gorixo ðiñj sipí seairi oyá kwíýpiñi nawíni seakumixariñi éwiniñginiñi.” nimónarini.

Xwiyá Gorixoyá Siripirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 20 Jul 2017

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051